

Seksuaalvägivald alased hoiakud ning teadlikkus

Veebruar 2016

SEKSUAALVÄGIVALLA TÄHENDUS EESTIMAALASTELE

Võrreldes 2014. a uuringuga on Eesti elanike arusaam seksuaalvägivalla olemusest nii mitmeski aspektis täienenud.

- Endiselt ollakse peaaegu üksmeelel, et seksuaalvägivald on teise inimesega sunni abil mistahes moel seksuaalvahekorras olek, sunni abil seksuaalvahekorda saavutada üritamine, teist inimest oma suguelundeid puudutama sundimine ja teist inimest prostitutsioonile sundimine (nii leiab 88-92% vastanuist). Siiski, ka siin on toimunud väike muutus: **oma suguelundeid puudutama sundmist peab seksuaalvägivallaks 4% rohkem vastanuid kui 2014. aastal.**
- Suurem edasimineku on toimunud aga vastajate suhtumises teistesse seksuaalvägivalla aspektidesse. **Kui varem pidas oma abikaasa või elukaaslase seksuaalvahekorrale sundimist seksuaalvägivallaks veidi rohkem kui iga teine vastaja (56%), siis nüüd on nii arvajate hulk tõusnud 65%-le (+9%).**
- **Veelgi rohkem on tõusnud nende osakaal, kes peavad seksuaalvägivallaks teise aadressil soovimatute seksuaalse sisuga märkuste või lähenemiskatsete tegemist (+13%), teise inimese vastu tahtmist suudlemist ja oma seksuaalpartneril rasestumisvastaste vahendite tarvitamise keelamist (mõlemad +11%).** Kõigil neil juhtudel on see tulnud nende inimeste arvelt, kes 2014. a andsid pigem kõhkleva vastuse ("pigem nõustun" või "pigem ei nõustu"), mis näitab, et ajaga on sihtrühm muutunud oma arvamuse osas selgelt kindlameelsemaks.

- Erinevused naiste ja meeste poolses seksuaalvägivald määratluses puudutavad partnerile **rasestumisvastaste vahendite kasutamise keelamist** (9% võrra vähem mehi kui naised peab seda seksuaalvägivaldaks), samuti teise aadressil **soovimatute seksuaalse sisuga märkuste/lähenediskatsete tegemist** (erinevus meeste ja naiste vahel 4%) ja teise inimese **tahtevastast suudlemist** (erinevus 3%).
- Vanuserühmade võrdluses on selgelt märgatav **noorima vanuserühma (15-24-aastaste) teistest selgemad veendumused seksuaalvägivald olemuse osas**. See avaldub kõikide seksuaalvägivald aspektide puhul, v.a. soovimatute seksuaalse sisuga märkuste või lähenediskatsete korral - selles aspektis ei erine noorima vanuserühma arvamus 35-74-aastaste vastajate omast.
- Suurim erinevus eestlaste ja muu rahvuse esindajate puhul seisneb **oma abikaasa/elukaaslase seksuaalvahekorda sundmisesse suhtumises: seda näeb seksuaalvägivaldana 8% rohkem eestlasi** kui muust rahvusest vastajaid. Selgelt eristuvad siin just muust rahvusest mehed, kellest peab antud tegu seksuaalvägivaldaks vaid 79% (eesti meeste seas on vastav osakaal 92%).
- Haridustaseme põhjal võrreldes on näha, et **nii mitmeski aspektis eristuvad madalaima haridusega vastajad ülejäänutest**. Suurim erinevus on just teise aadressil soovimatute seksuaalse sisuga märkuste või lähenediskatsete tegemisse suhtumise osas, mida alg- ja põhiharidusega vastajast peab seksuaalvägivaldaks 12-13% vähem inimesi kui kõrgema haridusega vastajast.
- Asulatüüpide lõikes **eristuvad Tallinna vastajad ülejäänutest eriti oma suhtumise poolest tahtevastasesse suudlemisse**: uuringus osalenud tallinlastest peab seda seksuaalvägivaldaks 87%, samas kui maakonnakeskuste elanikest vaid 70%.

NÕUSTUMINE SEKSUAALVÄGIVALDA PUUDUTAVATE VÄIDETEGA

- Kui 2014.a uuringus nõustus 73% vastanuist väitega "**Seksuaalvägivaldaks saab lugeda teo, millest üks osapool on selgelt keeldunud**", siis **2016.a märtsiks on nende osakaal suurenenud 8% võrra, 81%ni.**
- Ka teiste väidete osas on toimunud olulised muutused. Varasemast **8% on rohkem neid, kes usuvad, et vägistamise ohvriks langenud inimene, kes on eelnevalt tarvitanud alkoholi, ei ole osaliselt ise toimunu eest vastutav.** Varasemast **7% on rohkem neid, kes leiavad, et ennast juba kallistada ja suudelda lasknud naine tohib siiski seksist keelduda.**
- **Suurim muutus on väite "Vägistatutel on"kerged elukombed"" puhul:** kui varem väljendas oma selget mittenõustumist selle suhtes pisut rohkem kui iga teine vastaja, siis 2016.a märtsiks teeb seda 71% vastanuist.

TUGITEENUSED SEKSUAALVÄGIVALLA OHVRITELE

- **84% kõigist vastanutest nõustub sellega, et tervishoiuasutustes on vaja luua süsteem, mis abistaks seksuaalvägivalla ohvreid.** Teistest pisut rohkem pooldaksid sellist korraldust naised, 15-24 ja 35-49 a. vanusevahemikus, madalaima haridustasemega, keskmise sissetulekuga ja ka ilma sissetulekuta ning mitte-eestlastest vastajad.
- **Võrreldes 2014. aastaga on teadlikkus erinevatest seksuaalvägivalla ohvritele mõeldud abiteenustest selgelt kasvanud:** teadlikkus ohvriabist on tõusnud 17%, naiste varjupaikadest 11% ja www.amor.ee lehest 10% võrra.
- Tuntuimad abiteenustest on naiste varjupaigad ja ohvriabi, ent noorimas vanuserühmas on väga kõrge teadlikkus (ligi 60%) ka interneti teel nõustamisest. Nõustamine telefoni teel on kõige vähem tuntud võimalus, millest on kuulnud vähem kui iga kolmas vastanu.

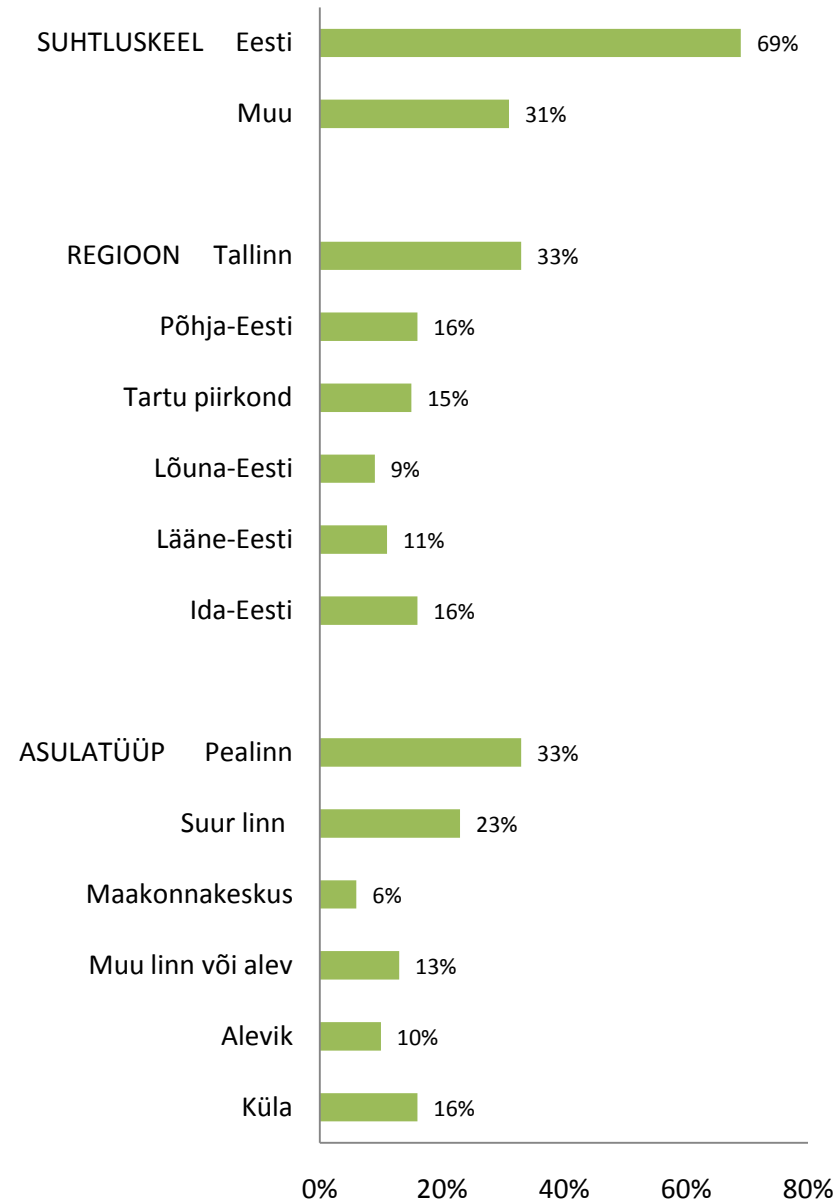
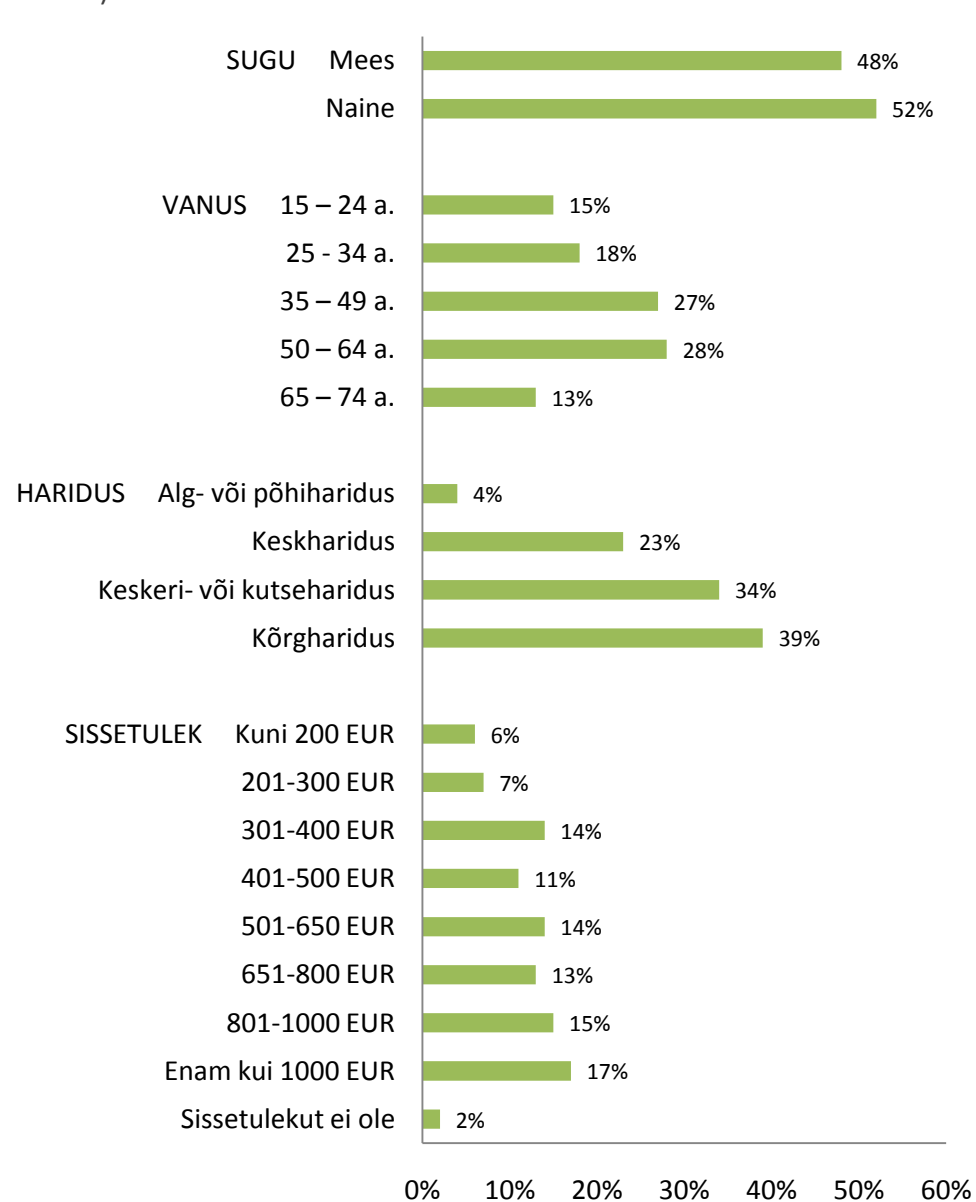
REAGEERIMINE SEKSUAALVÄGIVALLA OHVRI PÖÖRDUMISELE

- **Kõige levinumateks reaktsioonideks seksuaalvägivalla ohvri pöördumisele oleks soovitus pöörduda politseisse ja haiglasse/arsti vastuvõtule** (keskmiselt 75-77% kõigist vastajaist).
- Sugude võrdlus näitab, et **mehed pöörduksid naistest enam ise politseisse**, et juhtunust teavitada, samas kui **naised soovitaksid ohvril meestest rohkem pöörduda psühholoogi, arsti või ohvriabi poole**. Sarnane muster avaldub ka erinevate haridustasemetega vastajate käitumise põhjal: **madalaima haridusega vastajad teavitaks märksa rohkem ise politseid**, samas kui kõrgema haridustasemega vastajad soovitaksid ohvril endal võtta ühendust eelkõige politsei ja arstiabiga.

UURINGU TAUST

Vastajate profiil

(N=1000)

Metoodika

- **Sihtrühm:** 15-74-aastane Eesti elanikkond, kes kasutab internetti.
- **Meetod:** Veebiküsitlus (CAWI)
- **Valimi suurus:** N=1000
- **Veapiir:** Koguvalimi puhul maksimaalselt 3.1%. Taustrühmade vaatlemisel võib viga olla suurem.
- **Toimumisaeg:** 22.02 – 29.02.2016

Uurimismeetodiks oli Interneti kaudu teostatav ankeetküsitlus, valimiga N=1000 inimest vanuses 15-74 eluaastat vastavalt Eesti elanikkonna proportsioonidele. Valim moodustati kasutades uuringukeskuse Internetipaneeli ning see on esinduslik internetti kasutava elanikkonna suhtes vanuse, soo, rahvuse ja elukoha lõikes.

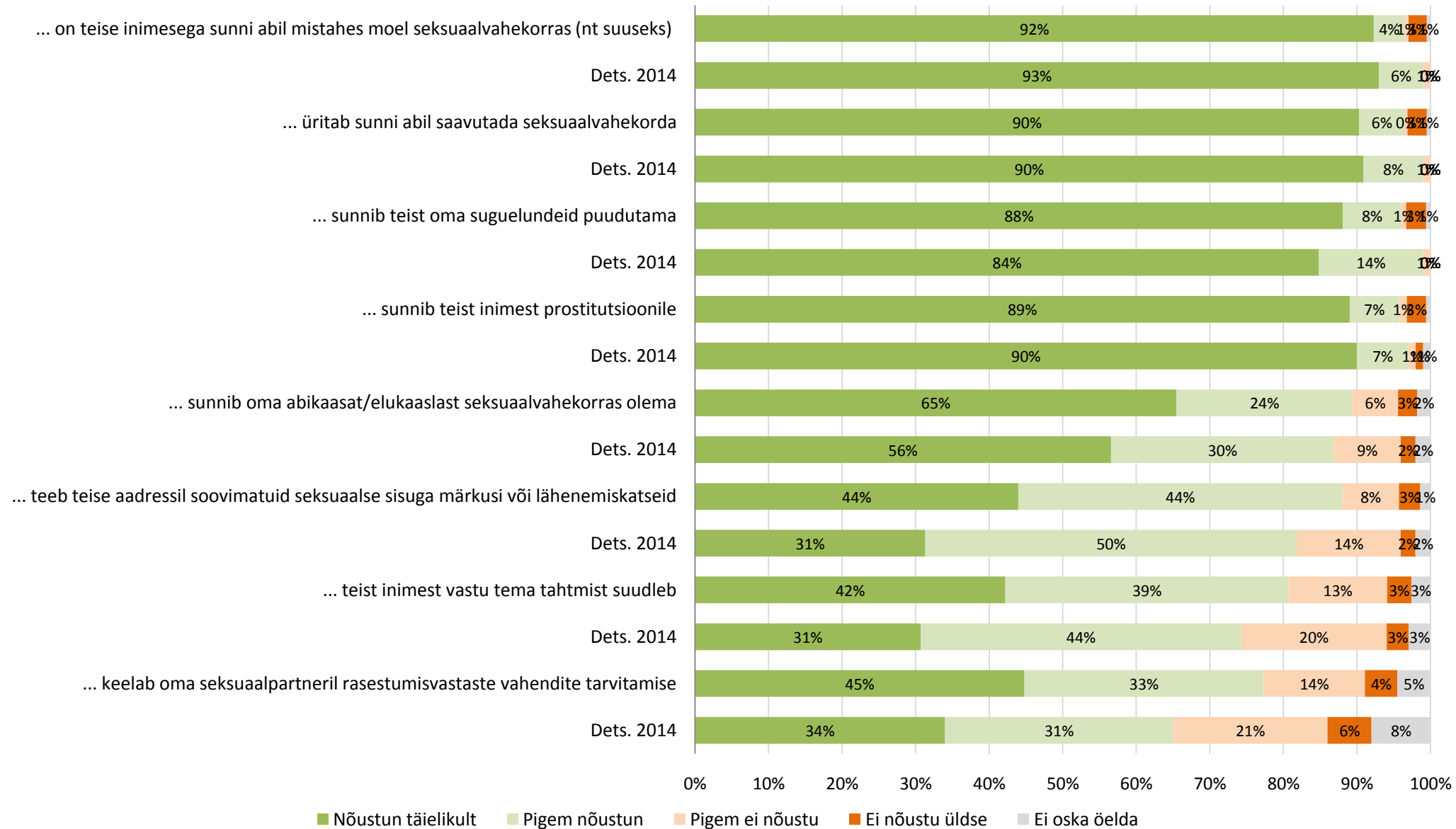
Valim leiti kvootvalimi printsiibil veebipaneeli liikmetest: antud vanuseklasside, rahvuse ning soo lõikes valiti iga maakonna puhul paneeli liikmete seast juhuvalimi teel välja uurimuses osalejad.

Osalejatele saadeti nende poolt keskkonda registreeritud e-maili aadressile vastavasisuline kutse ning 3 päeva pärast korduskutse, kui vastaja ei olnud ankeeti veel jõudnud täita. Kvootide täituvust jälgis vastav arvutiprogramm ja kvoodi ületanud kategooriatesse kuuluvaid vastajaid enam ankeeti täitma ei suunatud.

MIDA PEETAKSE
SEKSUAALVÄGIVALLAKS

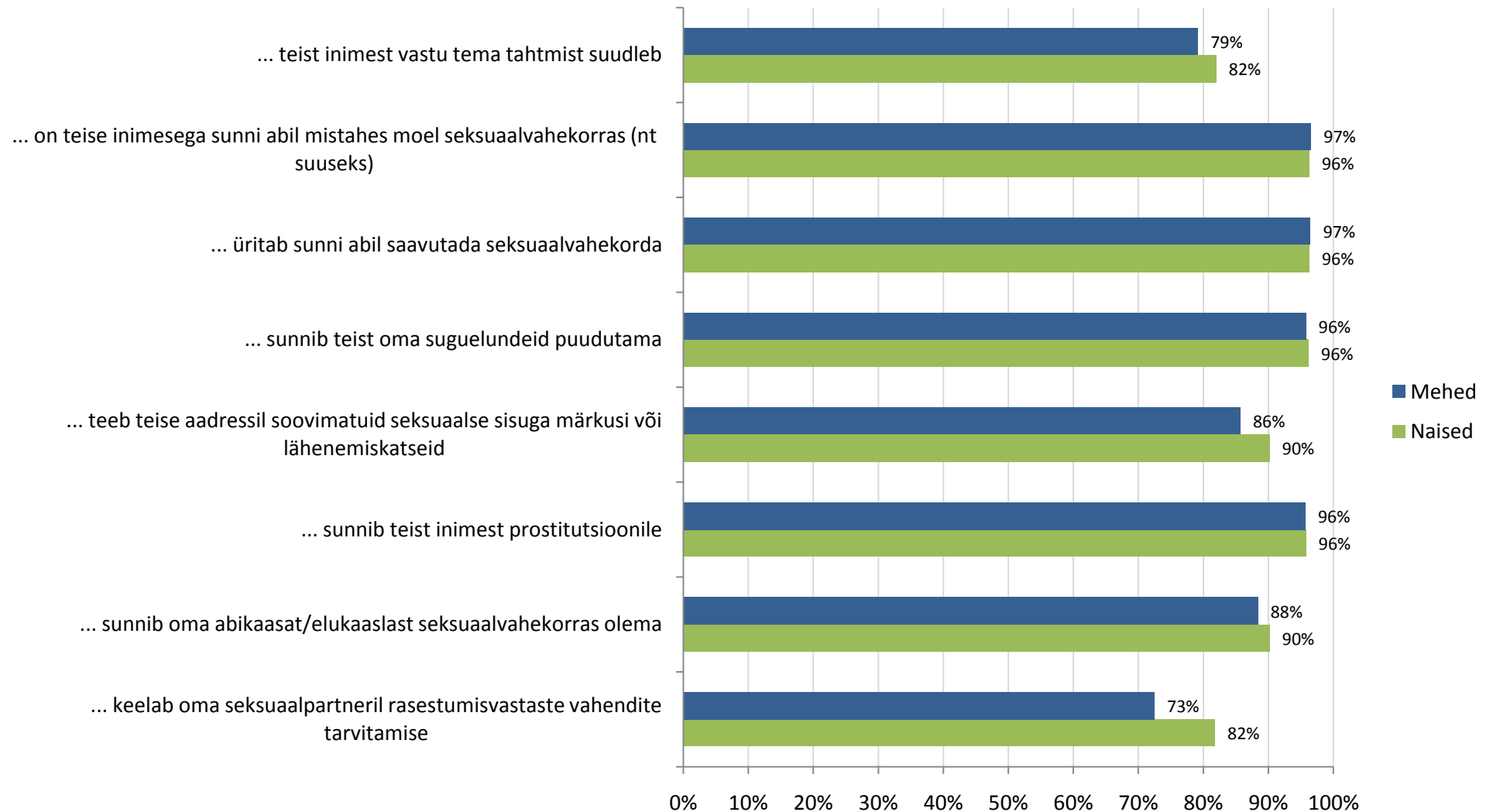
Kas see on Teie arvates seksuaalvägivald, kui keegi...?

(N=1000)

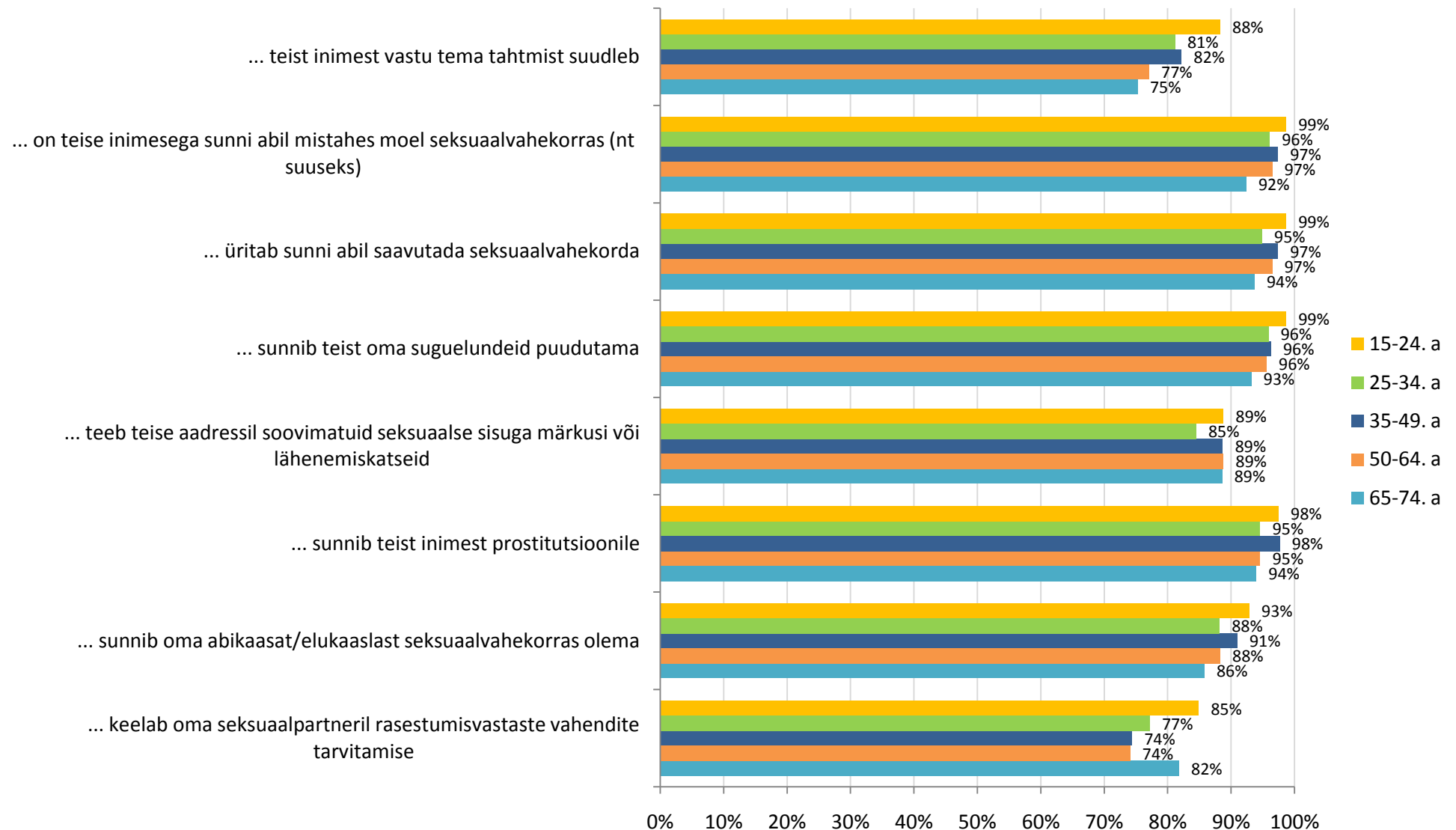
Kas see on Teie arvates seksuaalvägivald, kui keegi...?

Sooline võrdlus(hinnangu „nõustun täielikult“ või „pigem nõustun“ andnud vastajate %,N=1000)

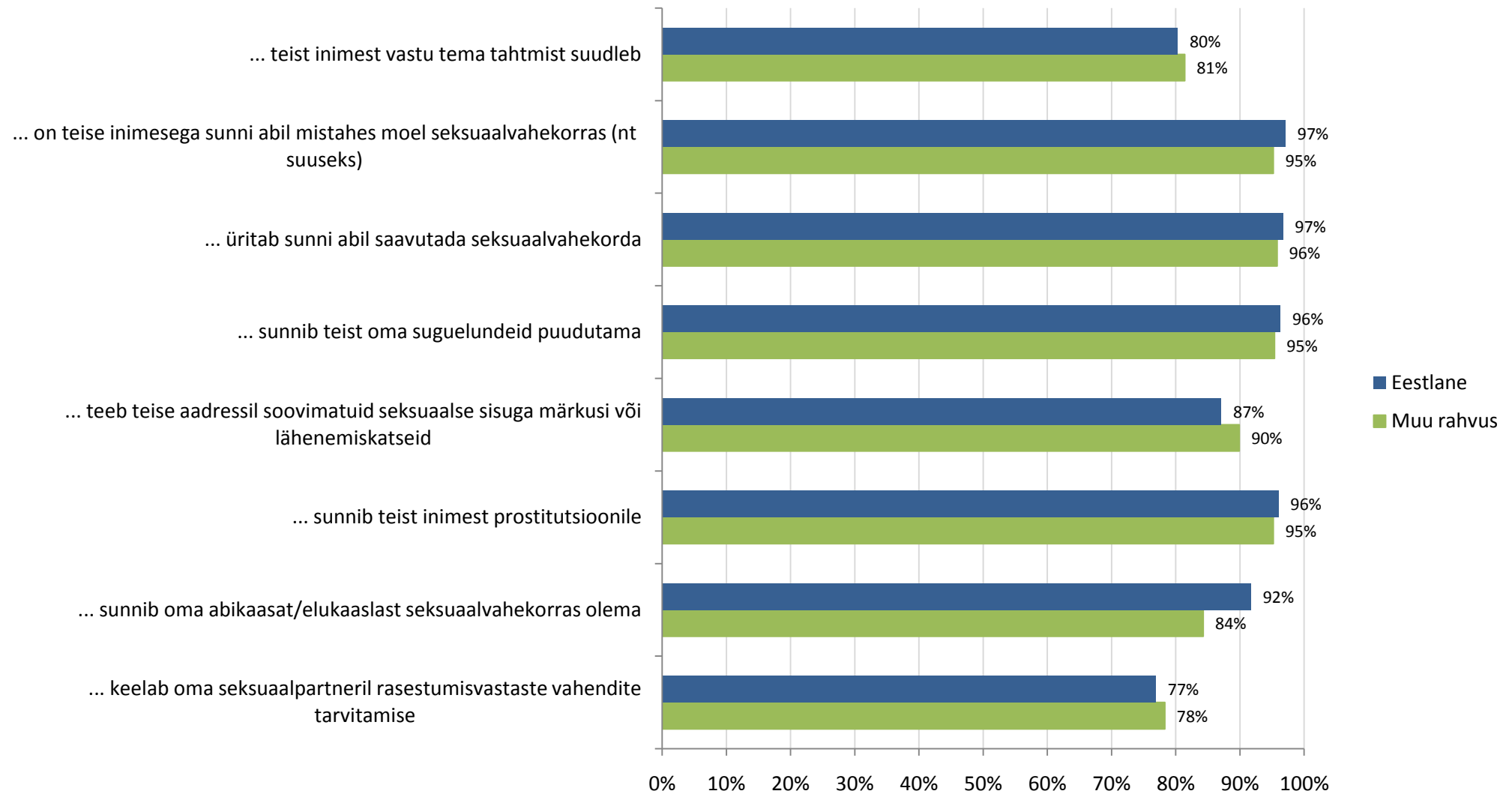
Kas see on Teie arvates seksuaalvägivald, kui keegi...?

Vanuserühmade võrdlus (hinnangu „nõustun täielikult“ või „pigem nõustun“ andnud vastajate %, N=1000)

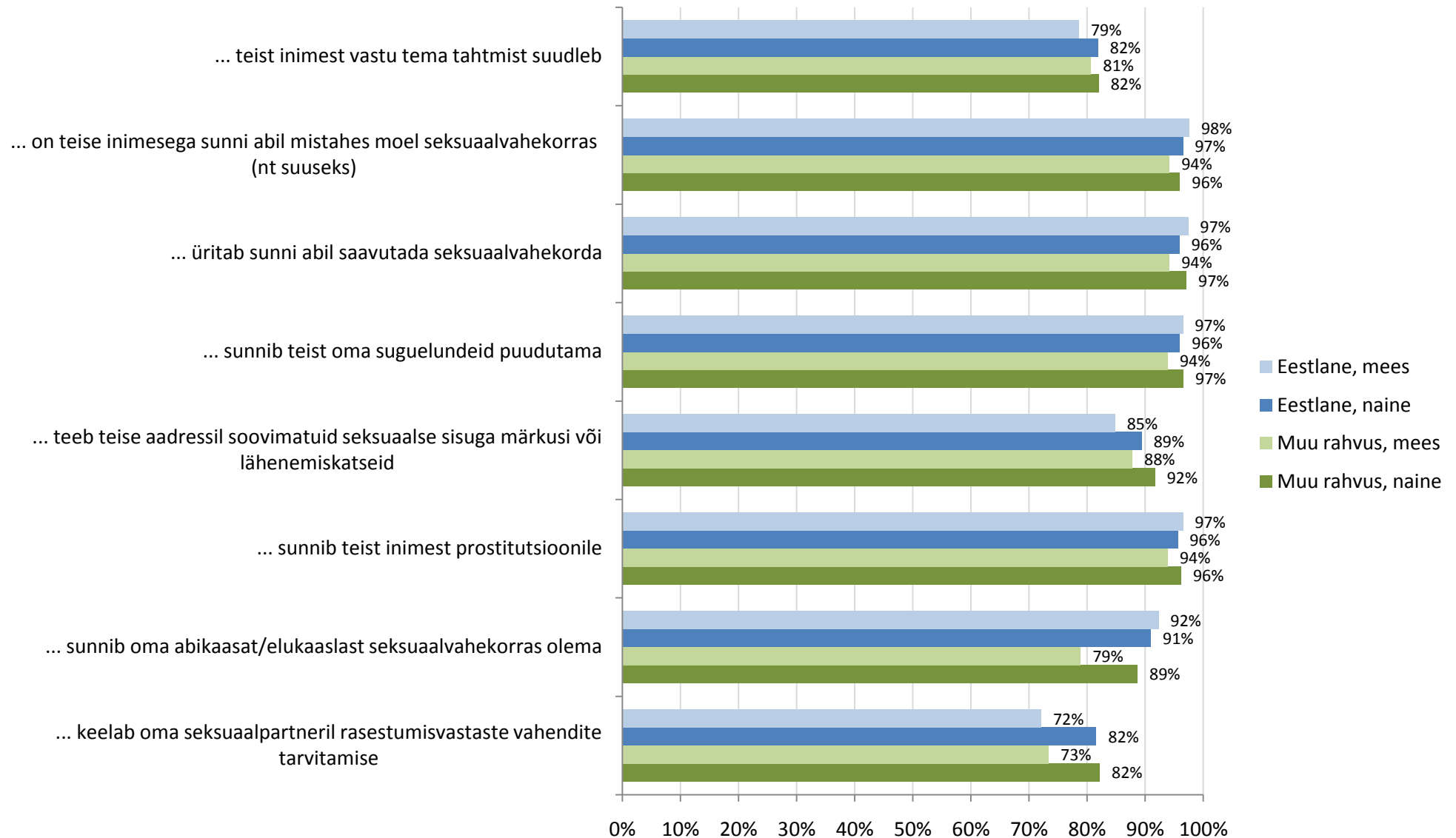
Kas see on Teie arvates seksuaalvägivald, kui keegi...?

Rahvuseline võrdlus (hinnangu „nõustun täielikult“ või „pigem nõustun“ andnud vastajate %, N=1000)

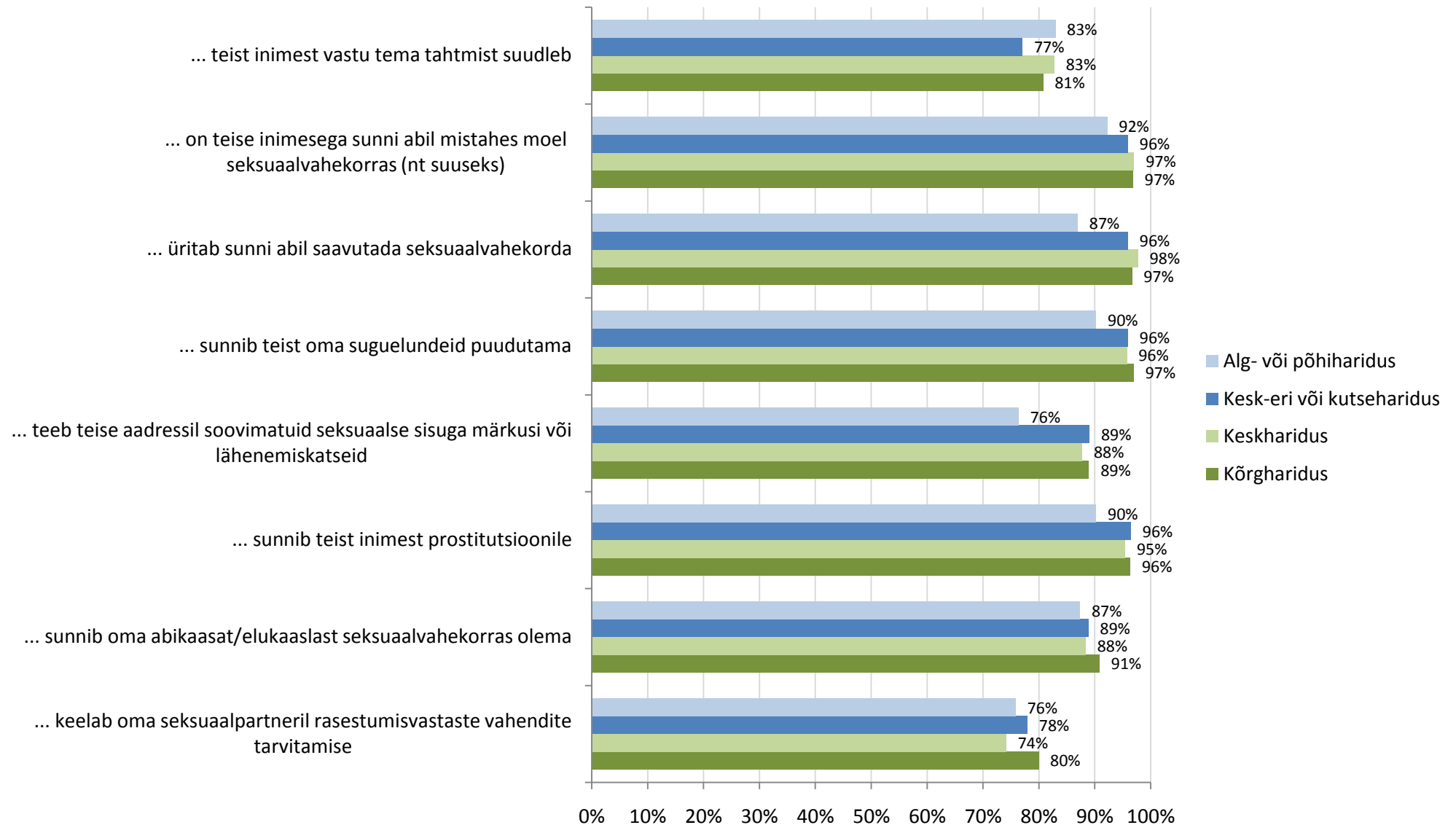
Kas see on Teie arvates seksuaalvägivald, kui keegi...?

Soolis-rahvuseline võrdlus (hinnangu „nõustun täielikult“ või „pigem nõustun“ andnud vastajate %, N=1000)

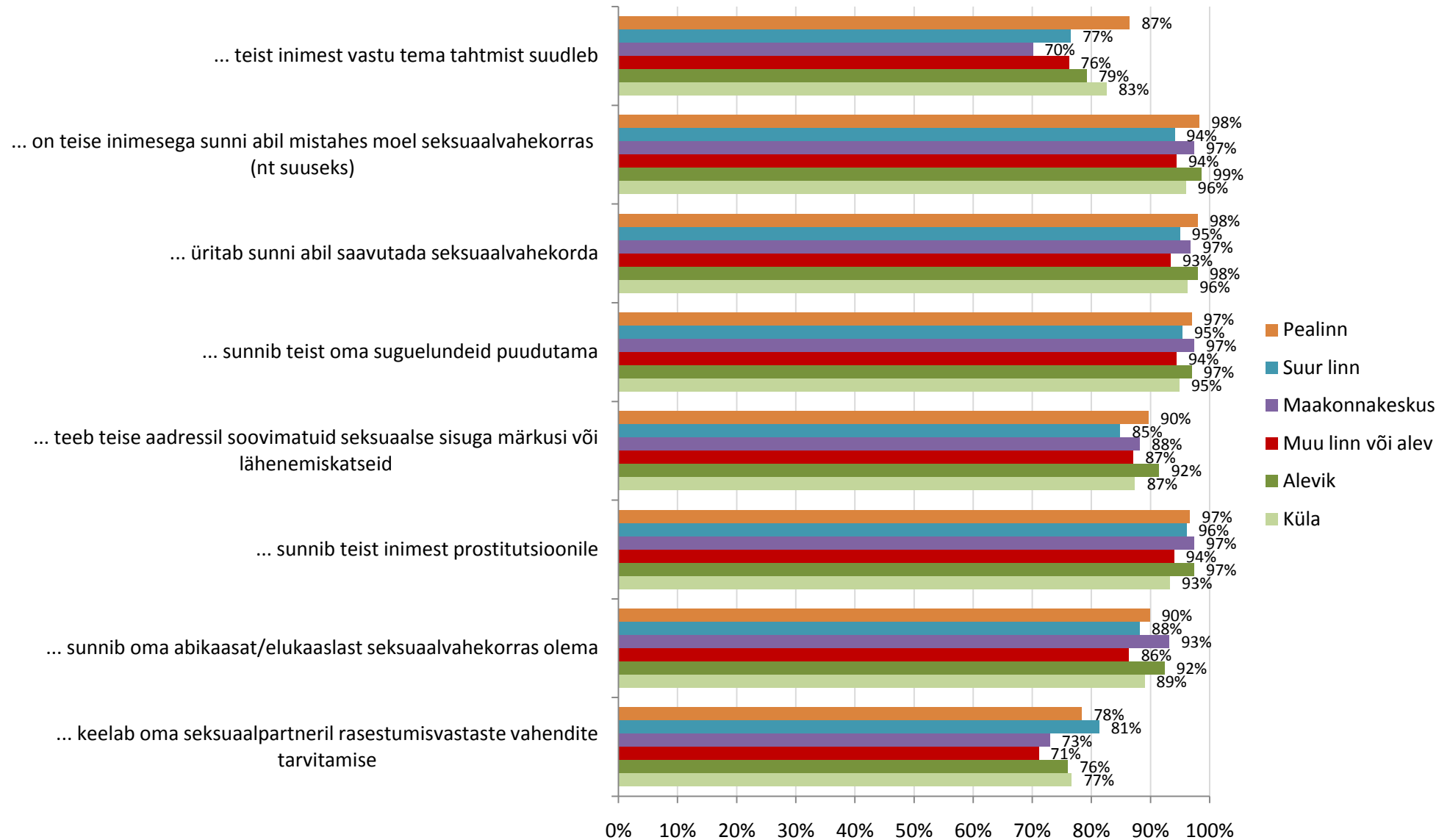
Kas see on Teie arvates seksuaalvägivald, kui keegi...?

Haridusrühmade võrdlus (hinnangu „nõustun täielikult“ või „pigem nõustun“ andnud vastajate %, N=1000)

Kas see on Teie arvates seksuaalvägivald, kui keegi...?

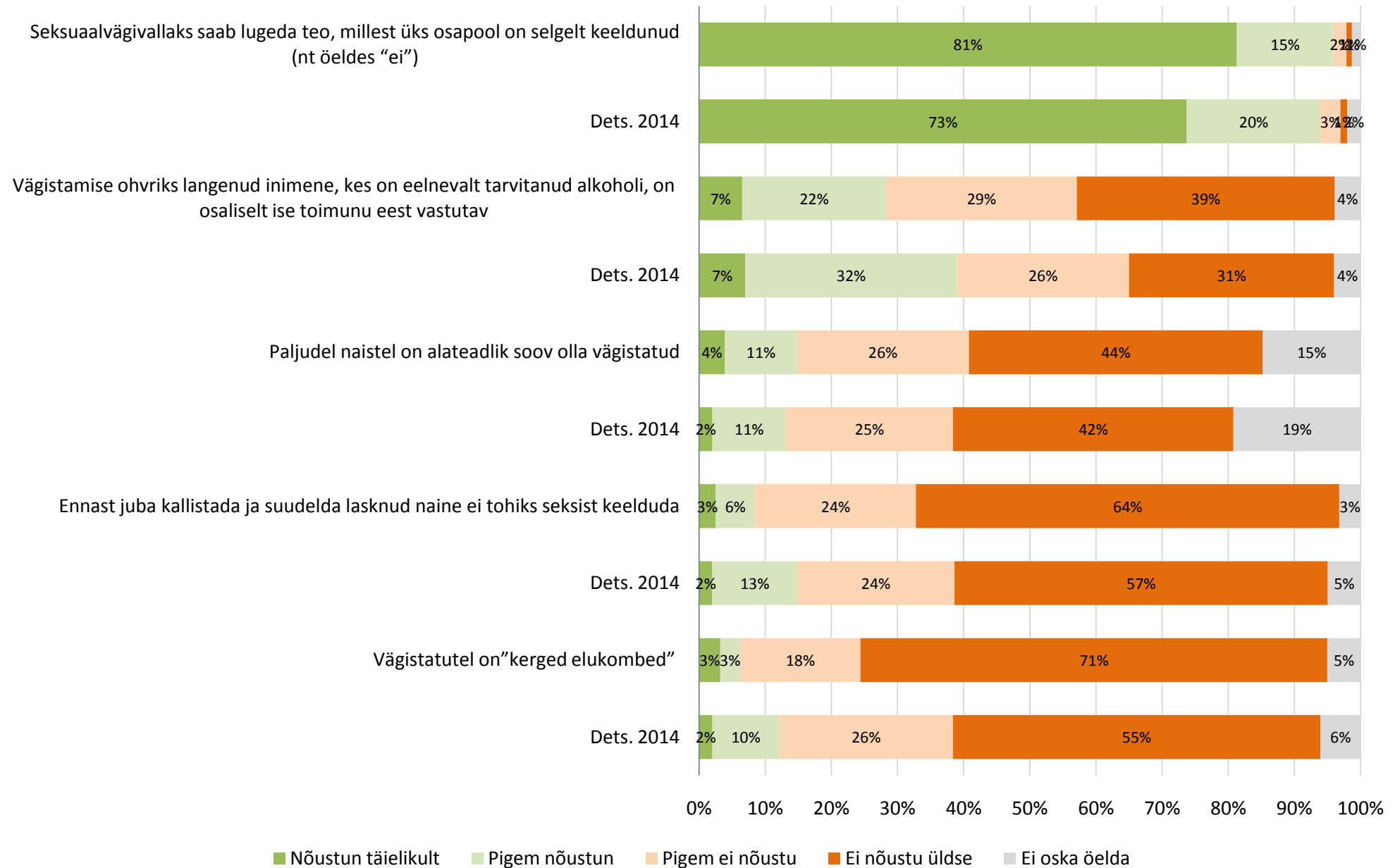
Tulemuste võrdlus vastaja elukoha (asulatüüp) lõikes (hinnangu „nõustun täielikult“ või „pigem nõustun“ andnud vastajate %, N=1000)

NÕUSTUMINE
SEKSUAALVÄGIVALDA
PUUDUTAVATE VÄIDETEGA

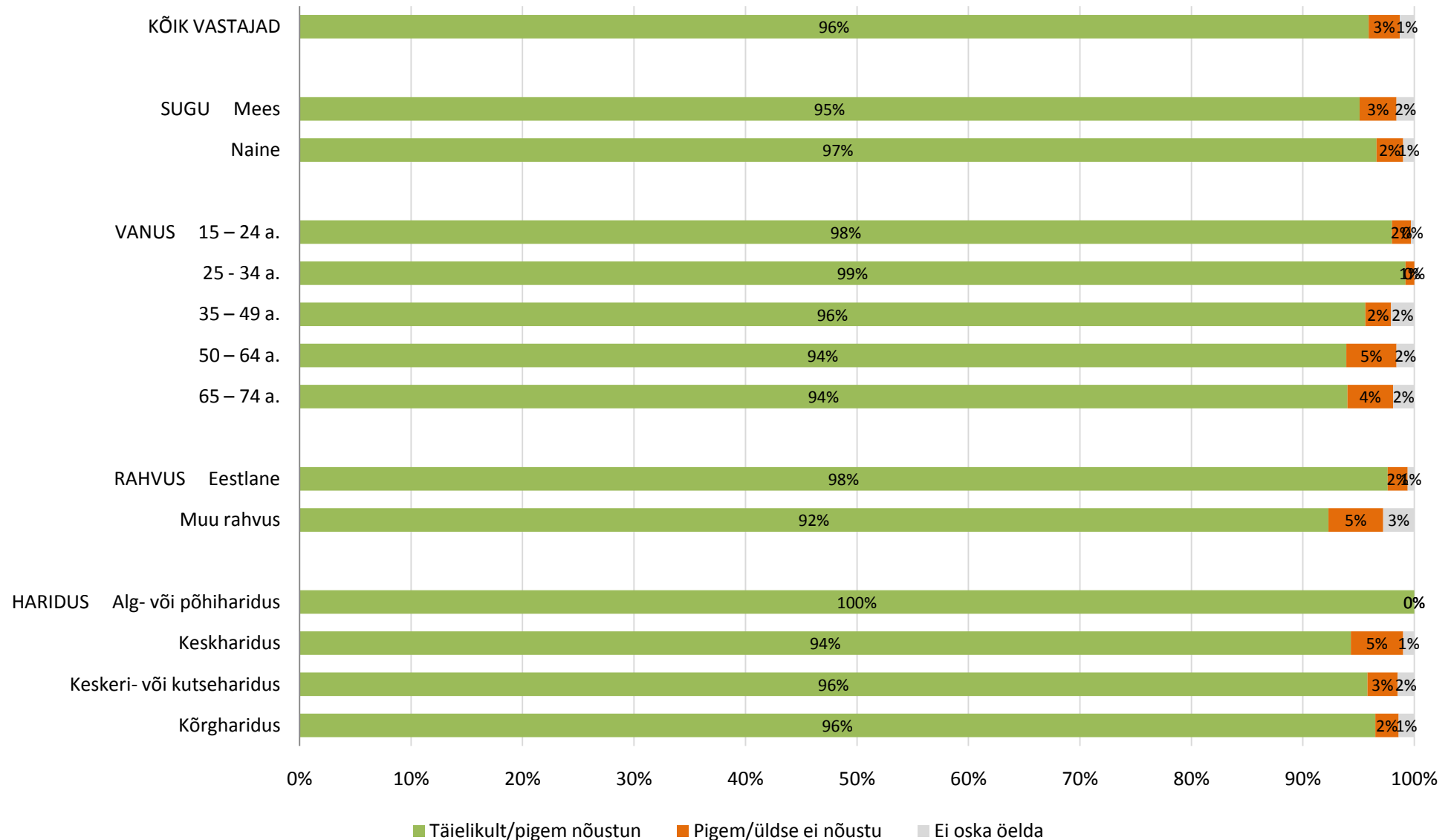
Palun öelge, kuivõrd Te nõustute järgmiste väidetega.

(N=1000)

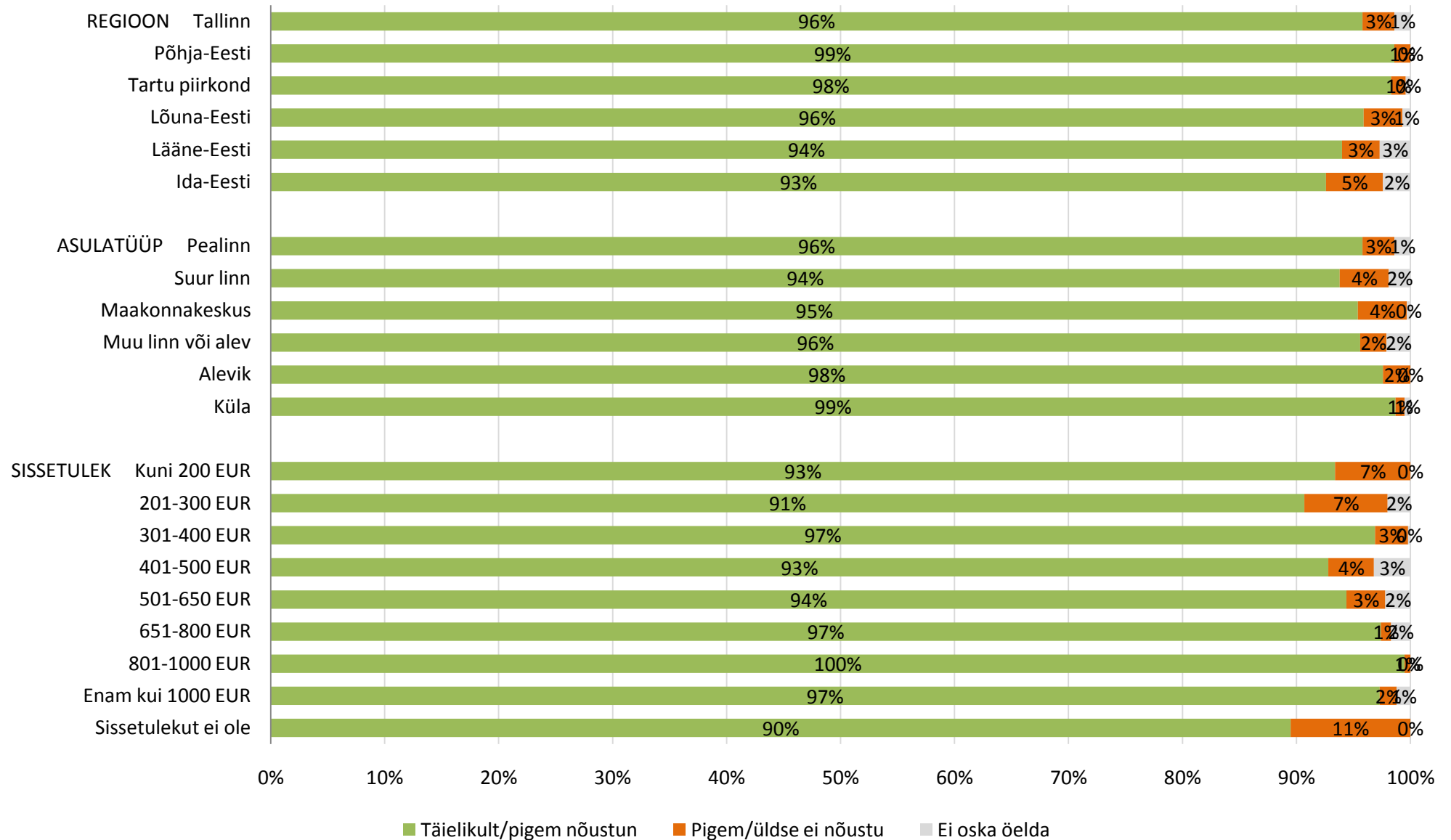
Nõustumine väitega "Seksuaalvägivallaks saab lugeda teo, millest üks osapool on selgelt keeldunud (nt öeldes "ei")"

(N=1000)

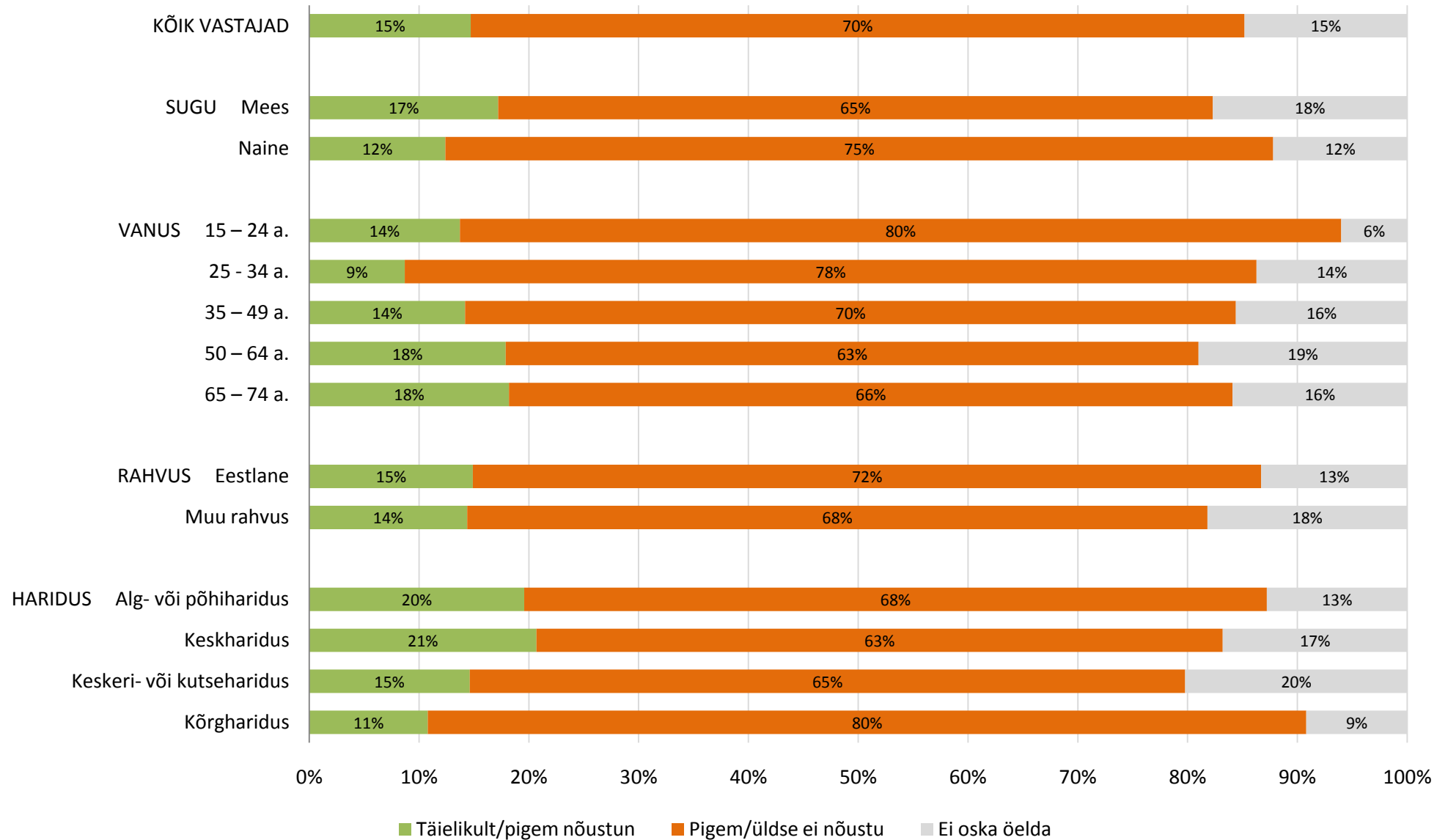
Nõustumine väitega "Seksuaalvägivallaks saab lugeda teo, millest üks osapool on selgelt keeldunud (nt öeldes "ei")"

(N=1000)

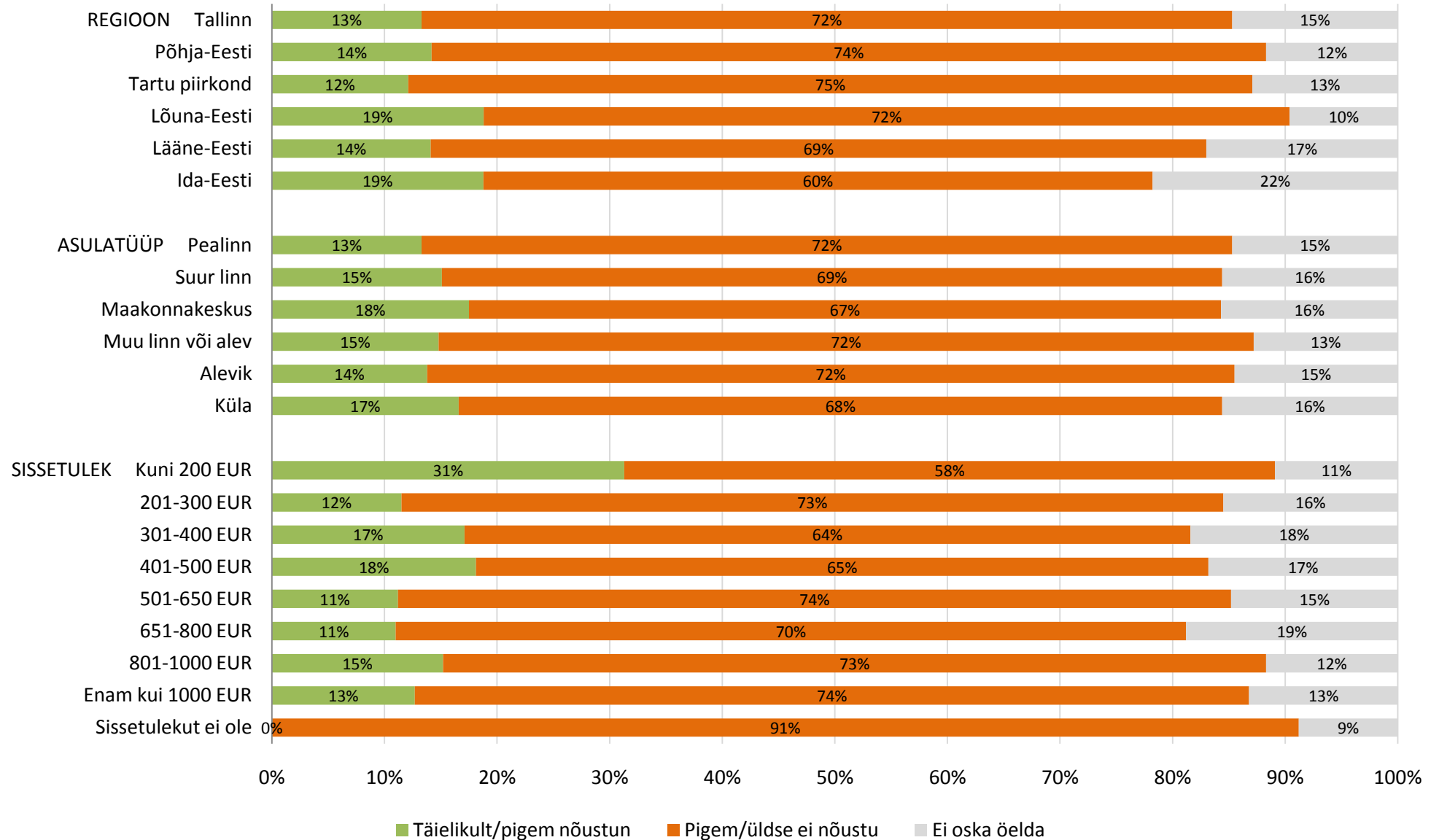
Nõustumine väitega "Paljudel naistel on alateadlik soov olla vägistatud"

(N=1000)

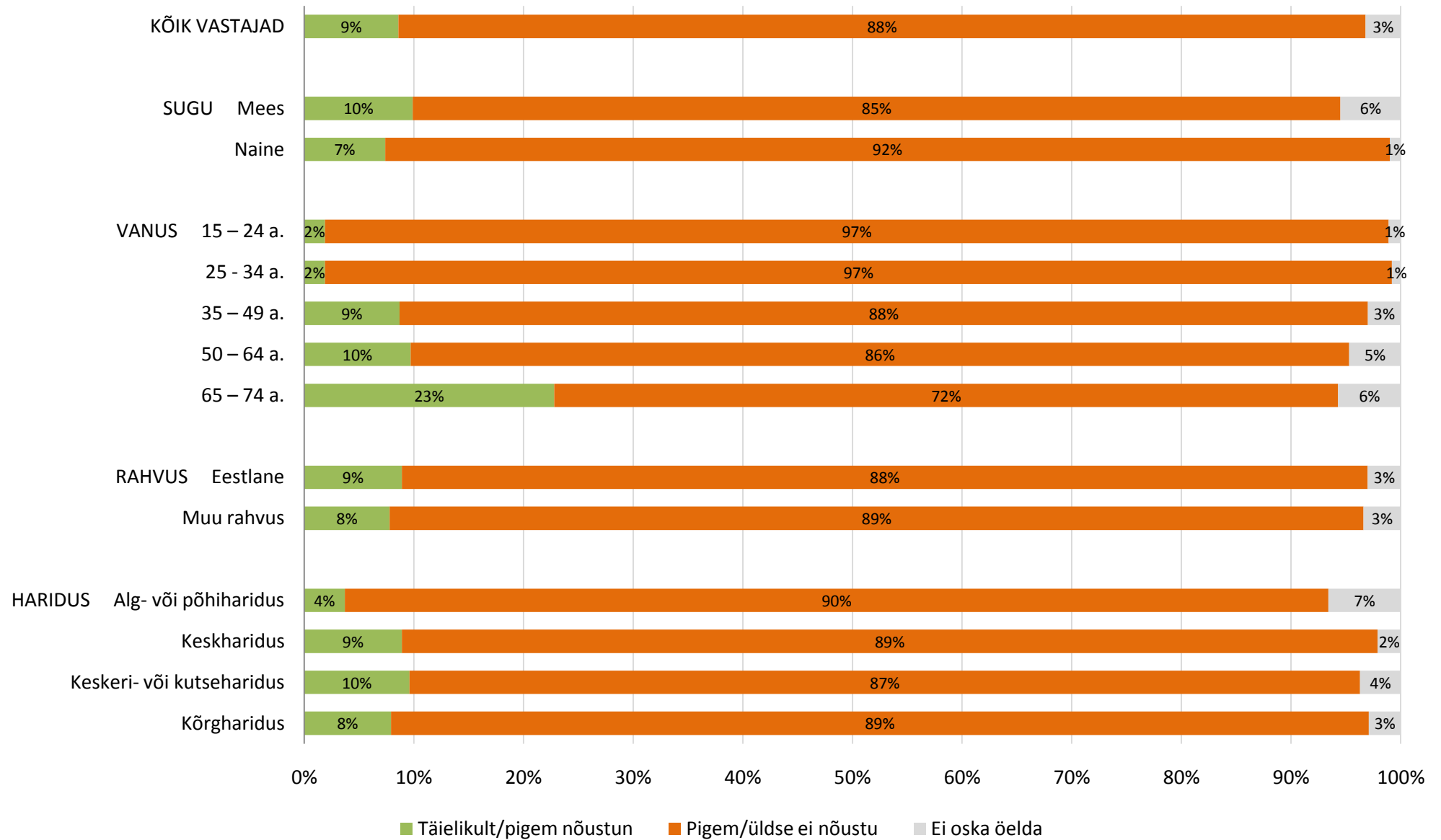
Nõustumine väitega "Paljudel naistel on alateadlik soov olla vägistatud"

(N=1000)

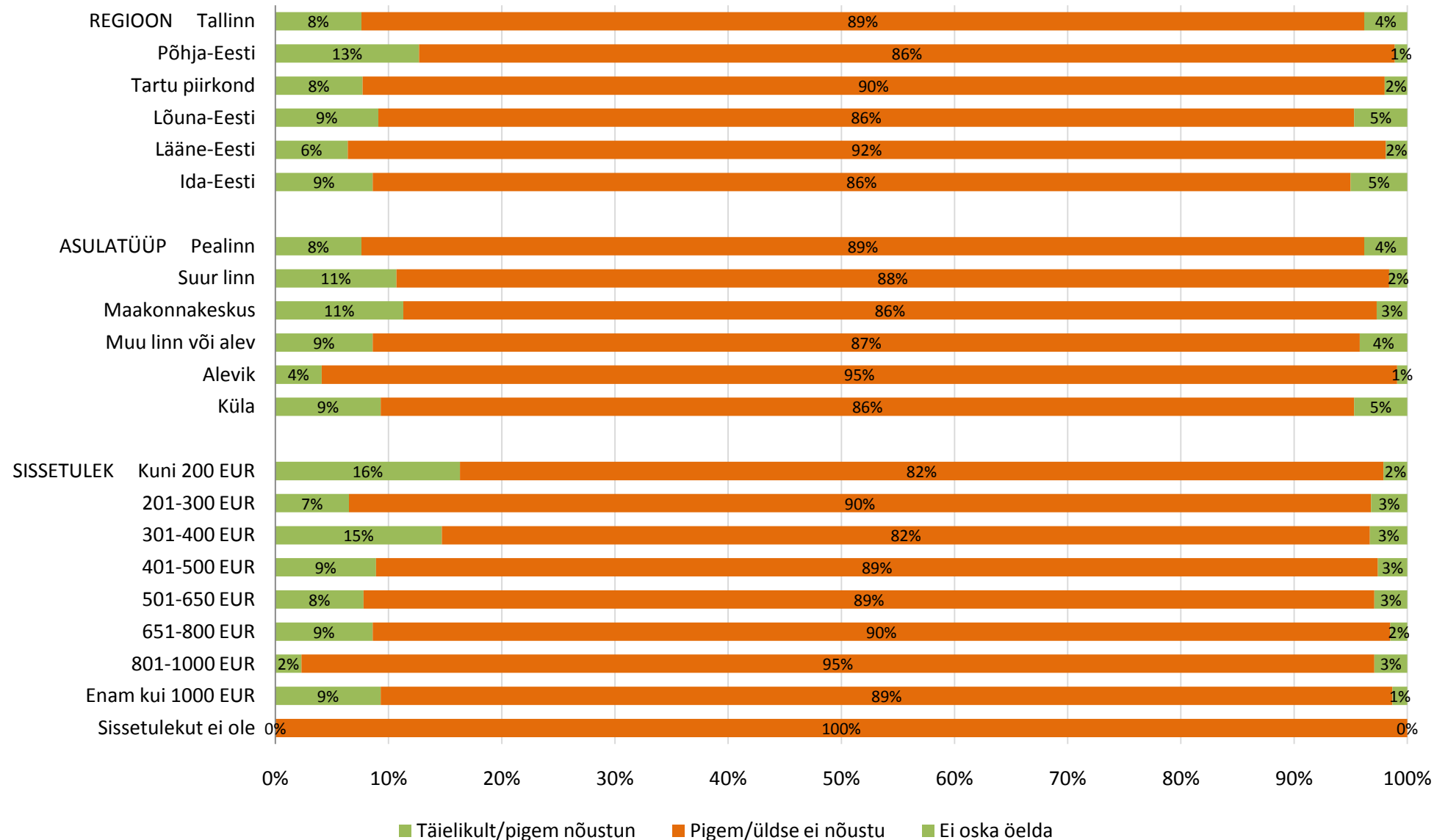
Nõustumine väitega "Ennast juba kallistada ja suudelda lasknud naine ei tohiks seksist keelduda"

(N=1000)

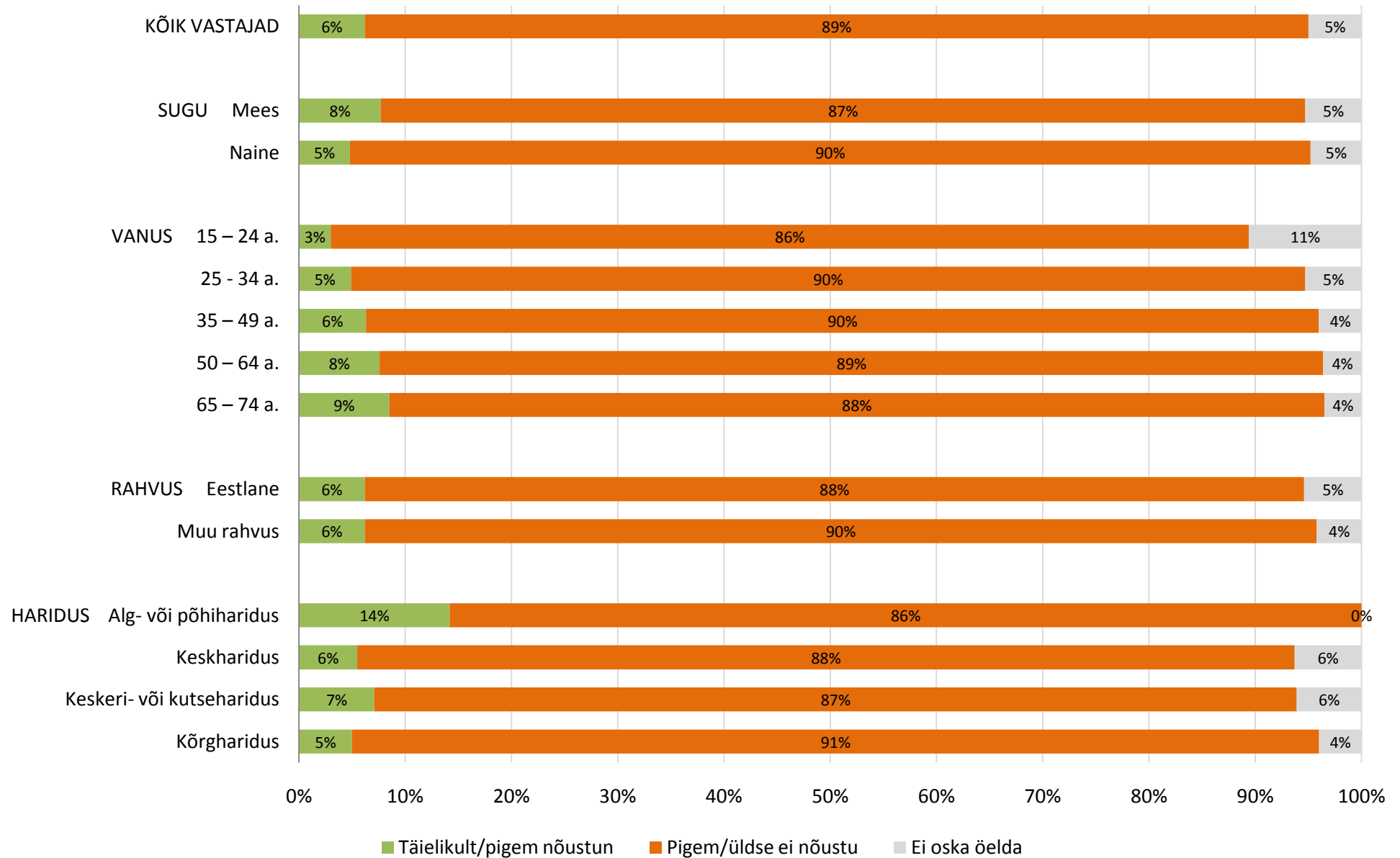
Nõustumine väitega "Ennast juba kallistada ja suudelda lasknud naine ei tohiks seksist keelduda"

(N=1000)

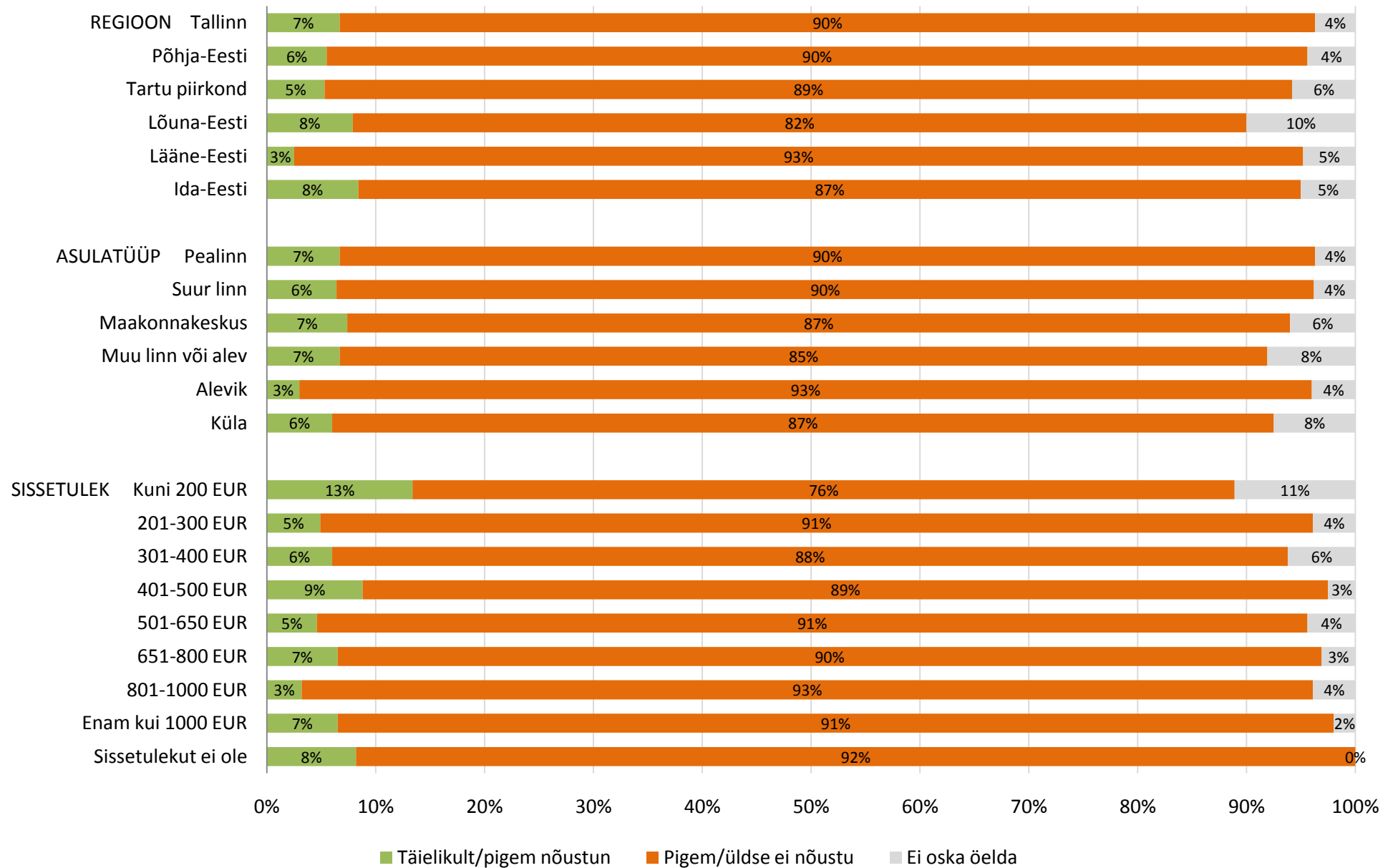
Nõustumine väitega "Vägistatutel on kerged elukombed"

(N=1000)

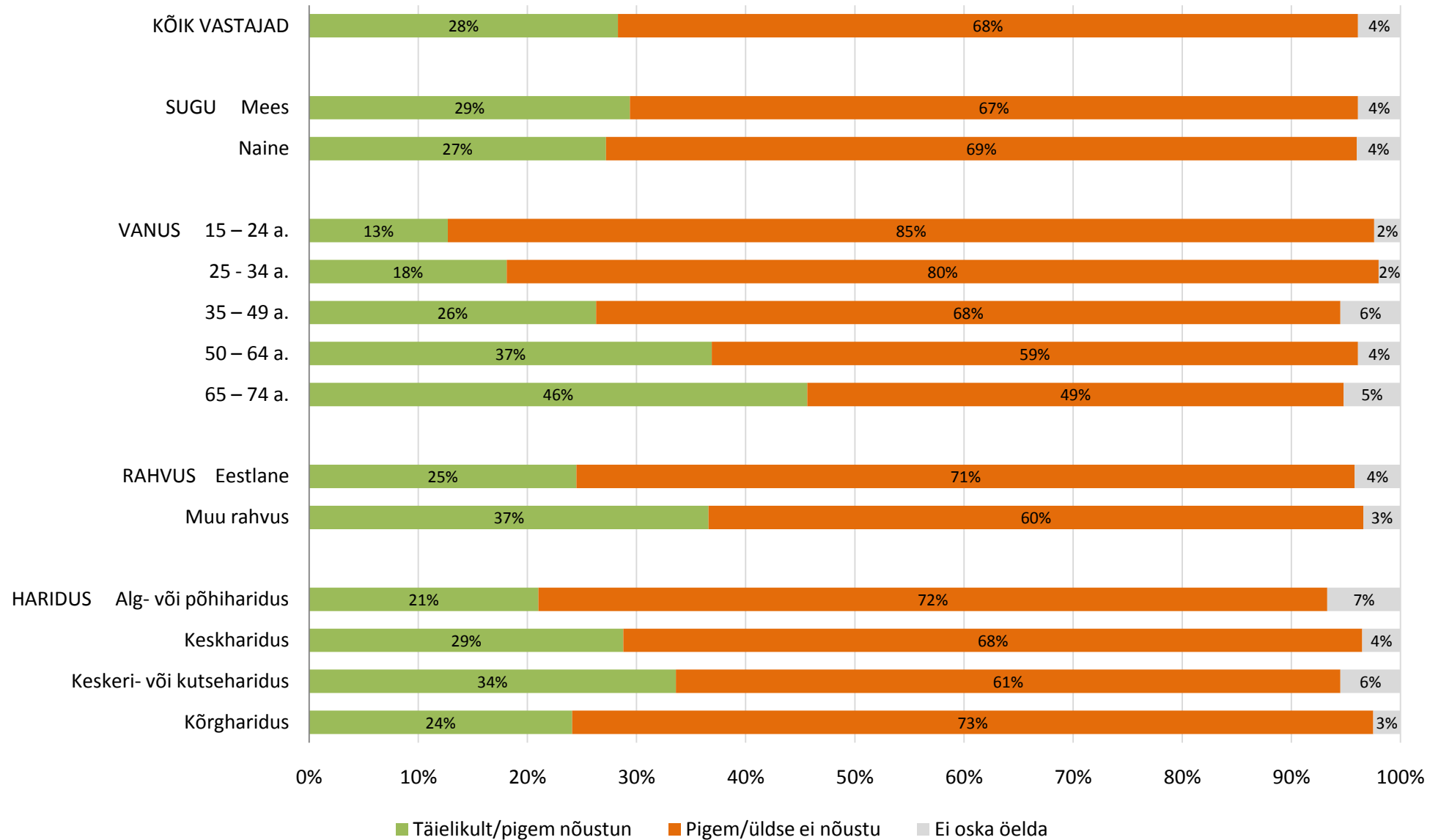
Nõustumine väitega "Vägistatutel on" kerged elukombed"

(N=1000)

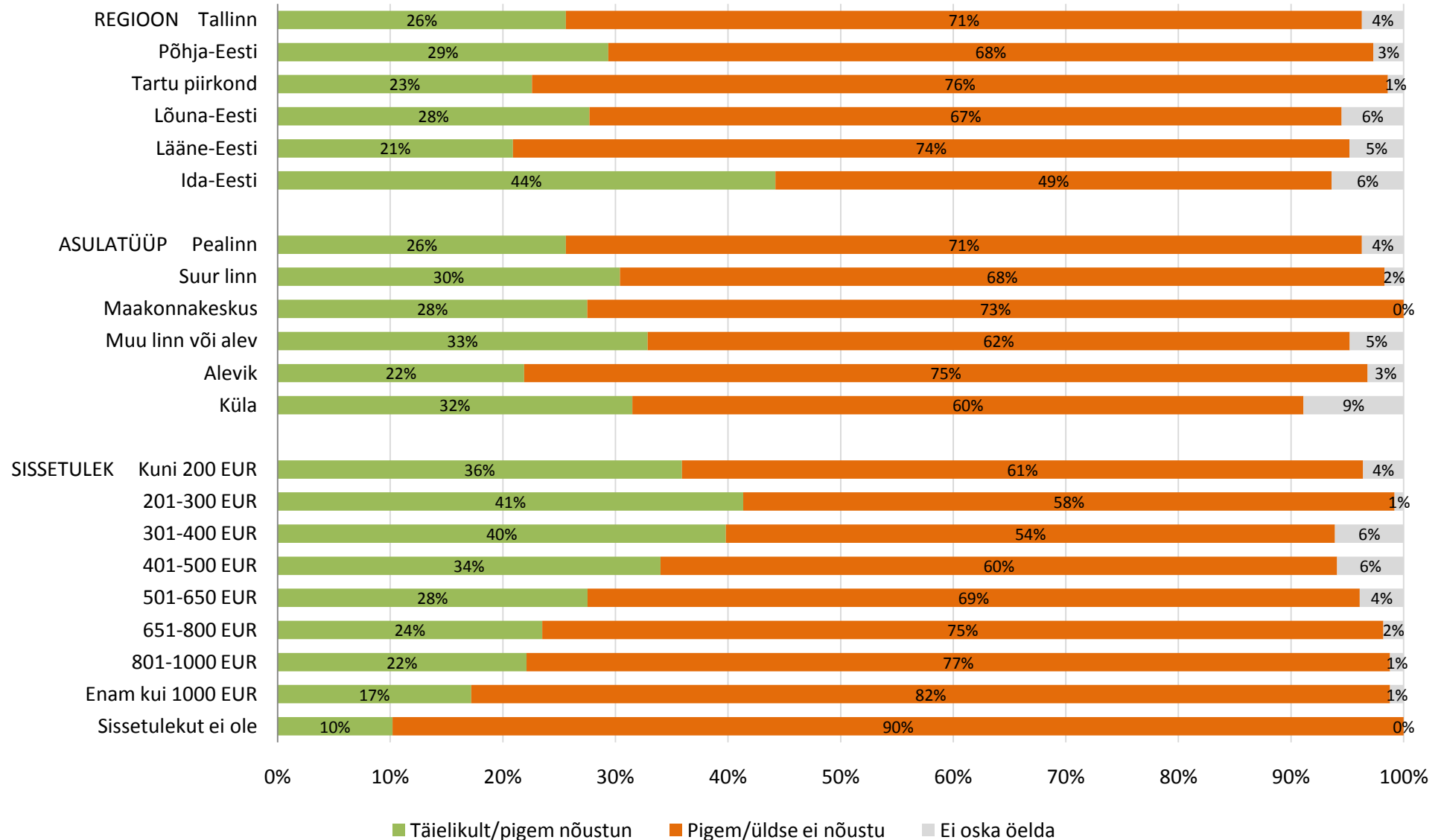
Nõustumine väitega "Vägistamise ohvriks langenud inimene, kes on eelnevalt tarvitanud alkoholi, on osaliselt ise toimunu eest vastutav"

(N=1000)

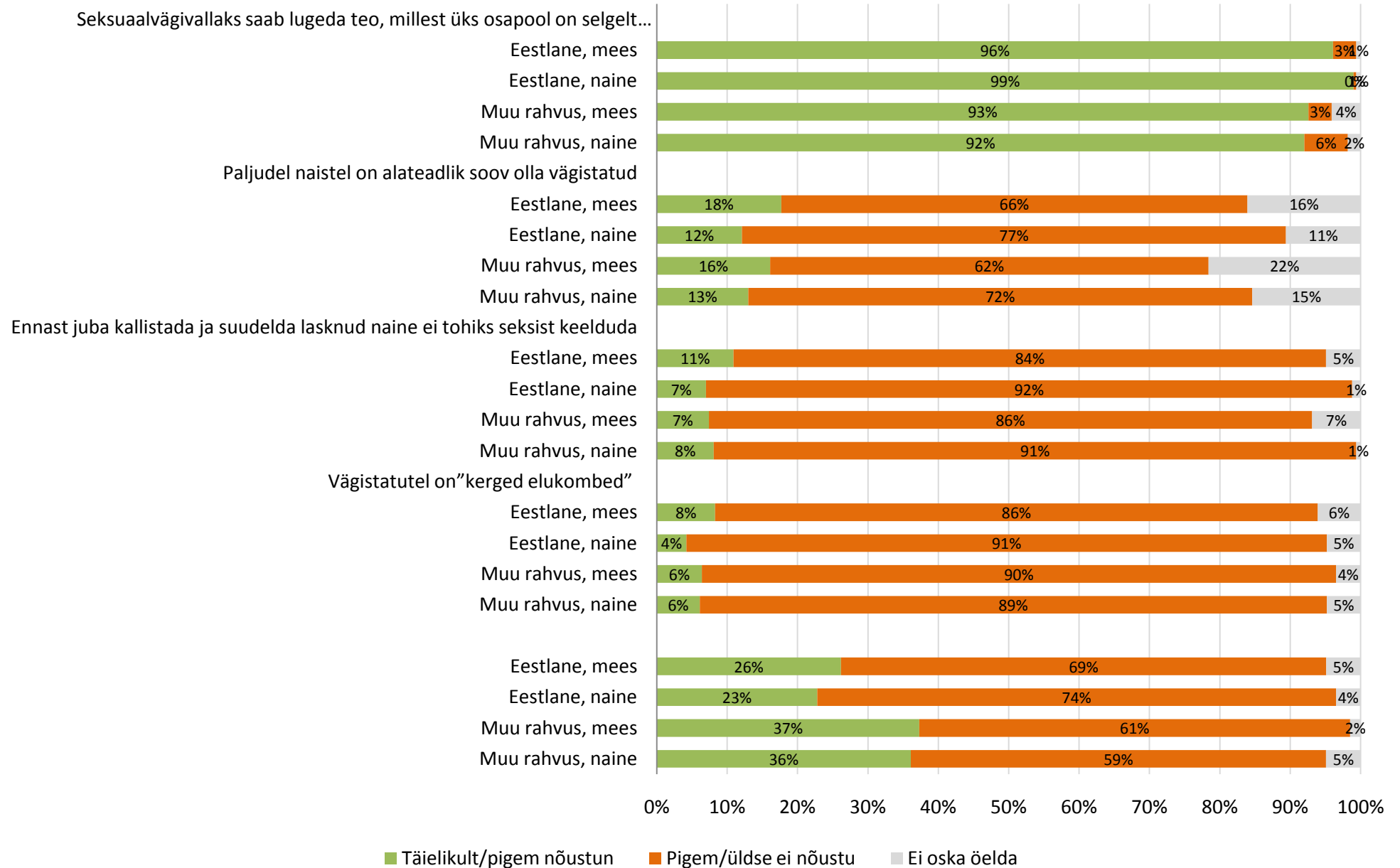
Nõustumine väitega "Vägistamise ohvriks langenud inimene, kes on eelnevalt tarvitanud alkoholi, on osaliselt ise toimunu eest vastutav"

(N=1000)

Väidetega nõustumine soolis-rahvuselises ristlõikes

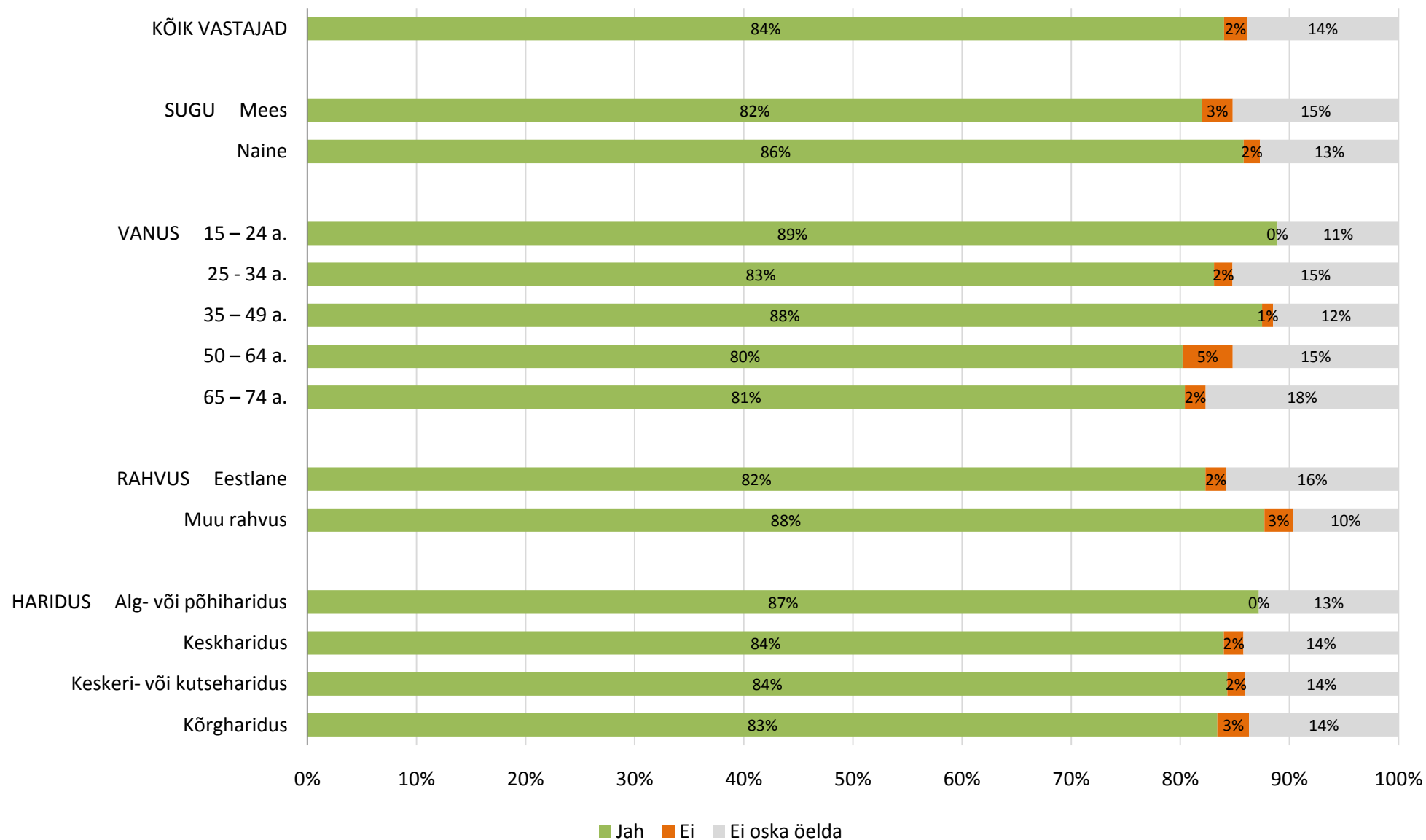
(N=1000)

**TUGITEENUSED
SEKSUAALVÄGIVALLA OHVRITELE**

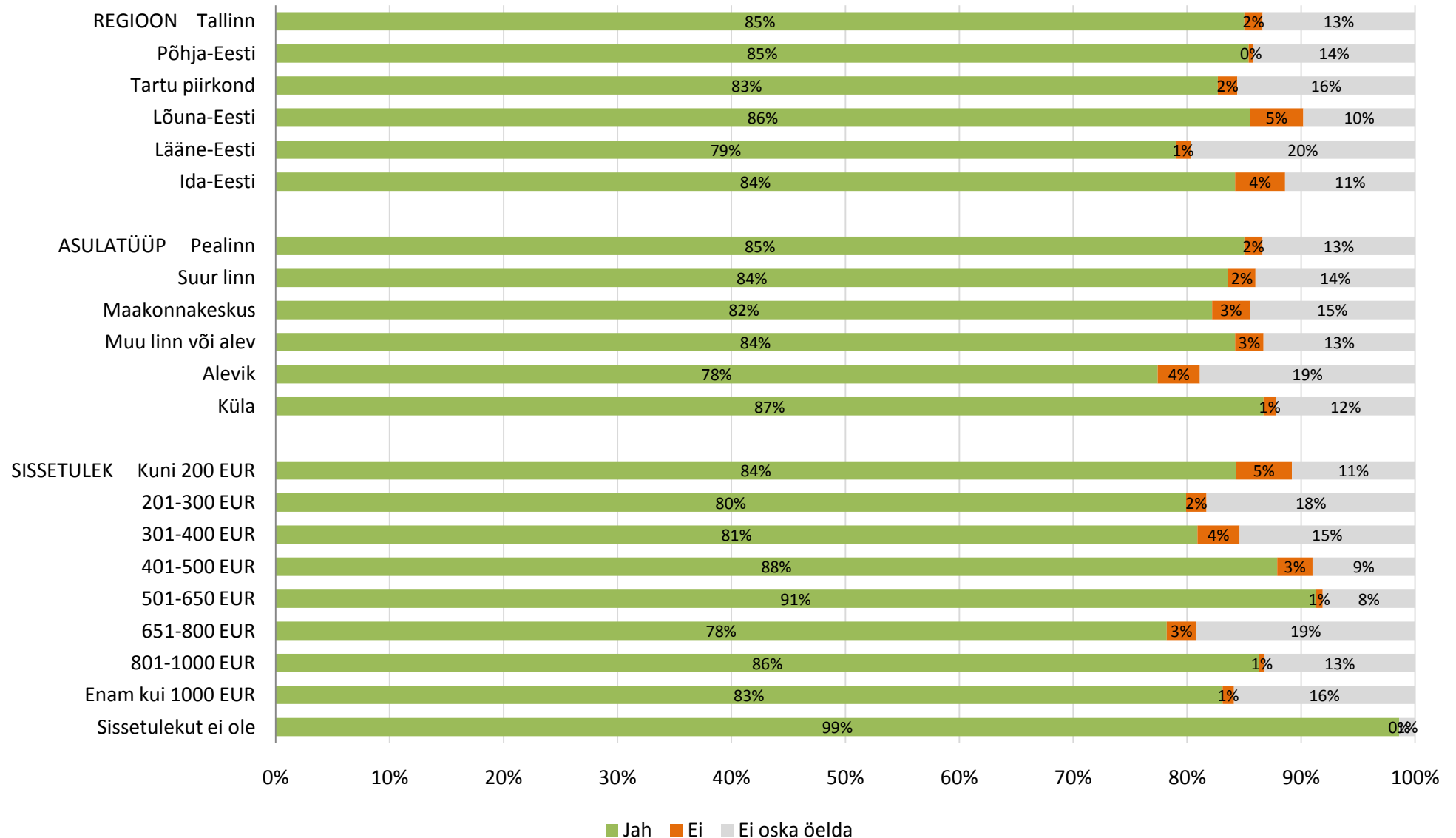
Kas tervishoiuasutustes on vaja luua süsteem, mis abistaks seksuaalvägivalla ohvreid?

(N=1000)

Kas tervishoiuasutustes on vaja luua süsteem, mis abistaks seksuaalvägivalla ohvreid?

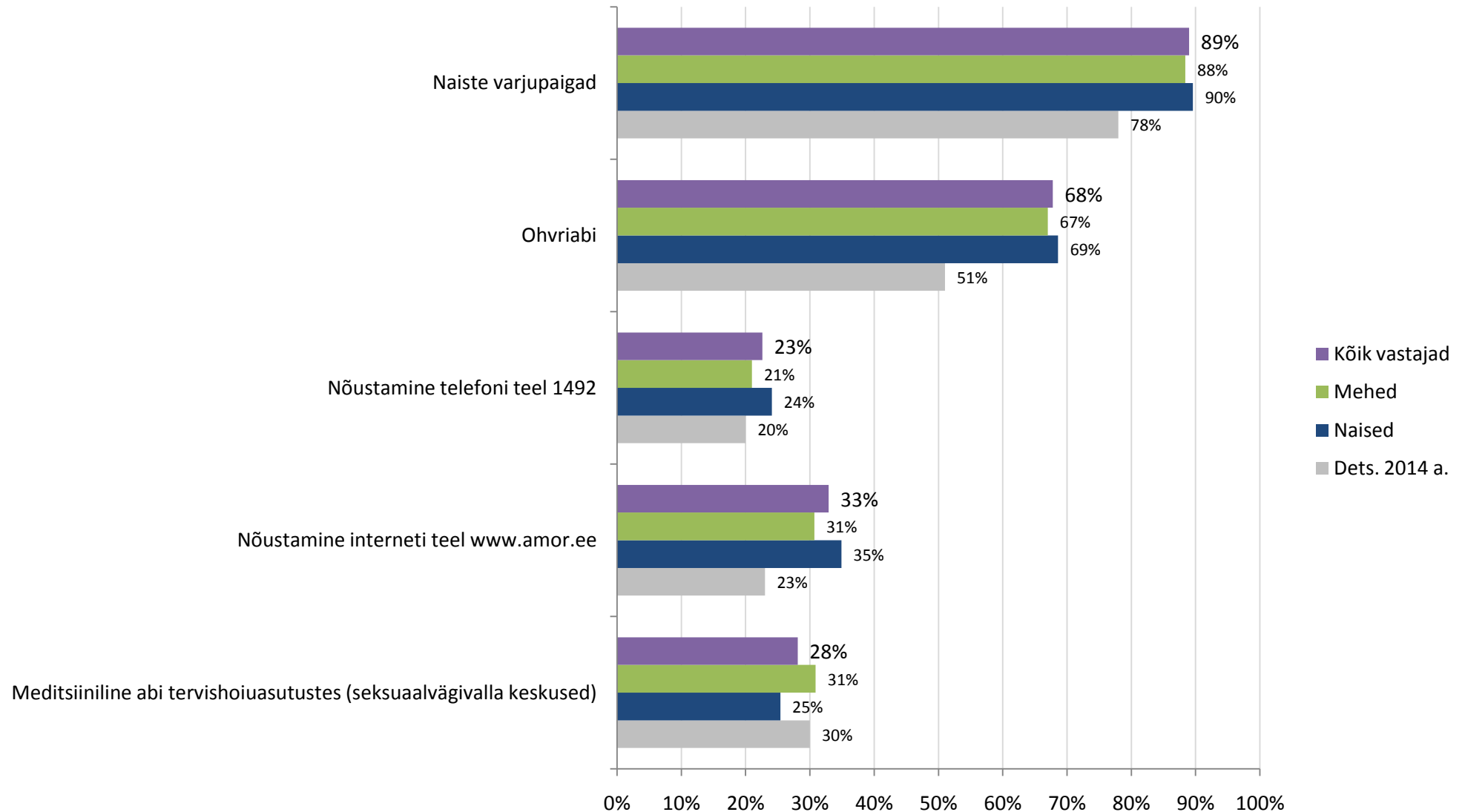
(N=1000)

Missugustest abiteenustest seksuaalvägivalda ohvritele

Te olete kuulnud?

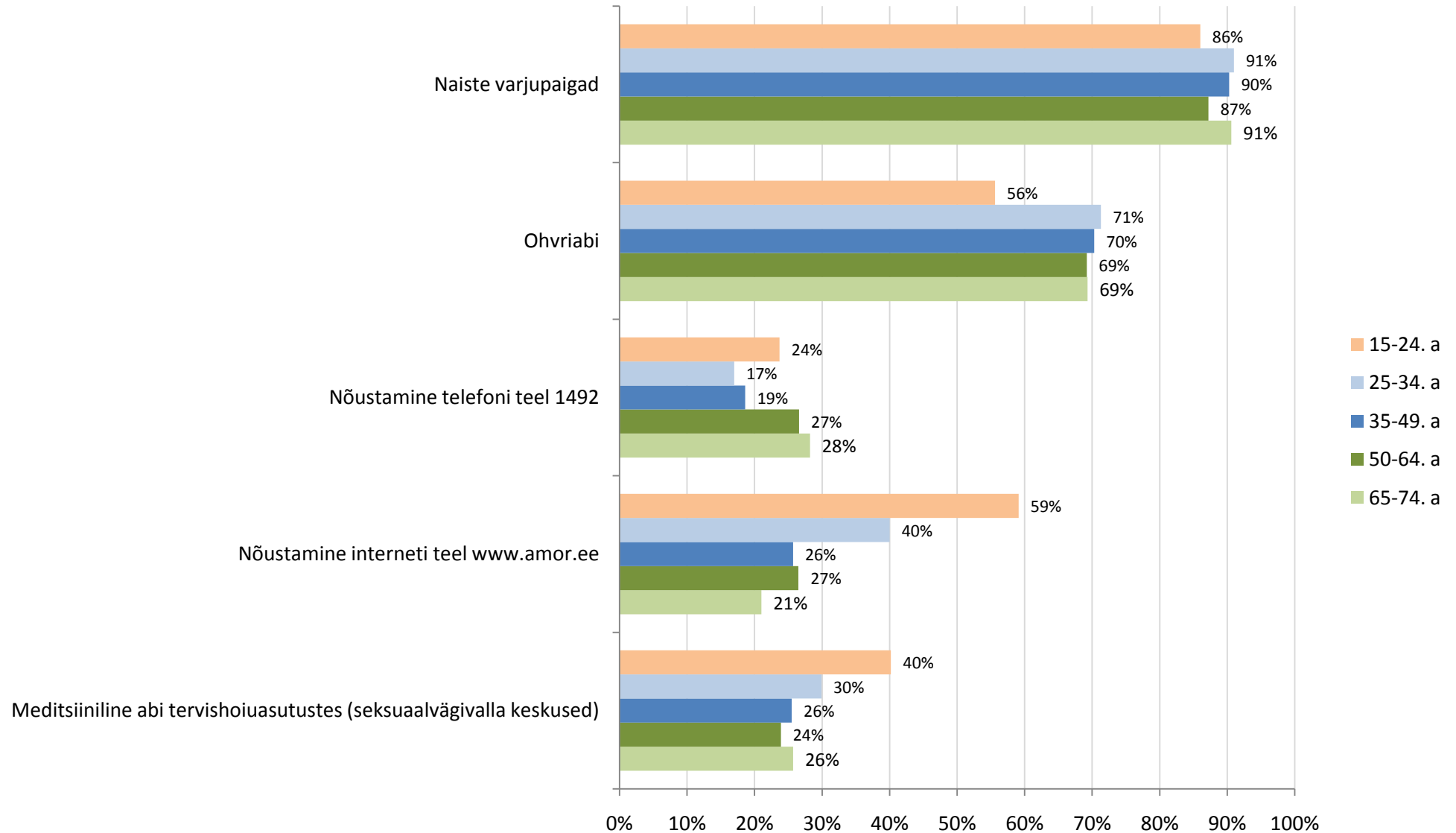
Sooline võrdlus(N=1000)

Missugustest abiteenustest seksuaalvägivalla ohvritele

Te olete kuulnud?

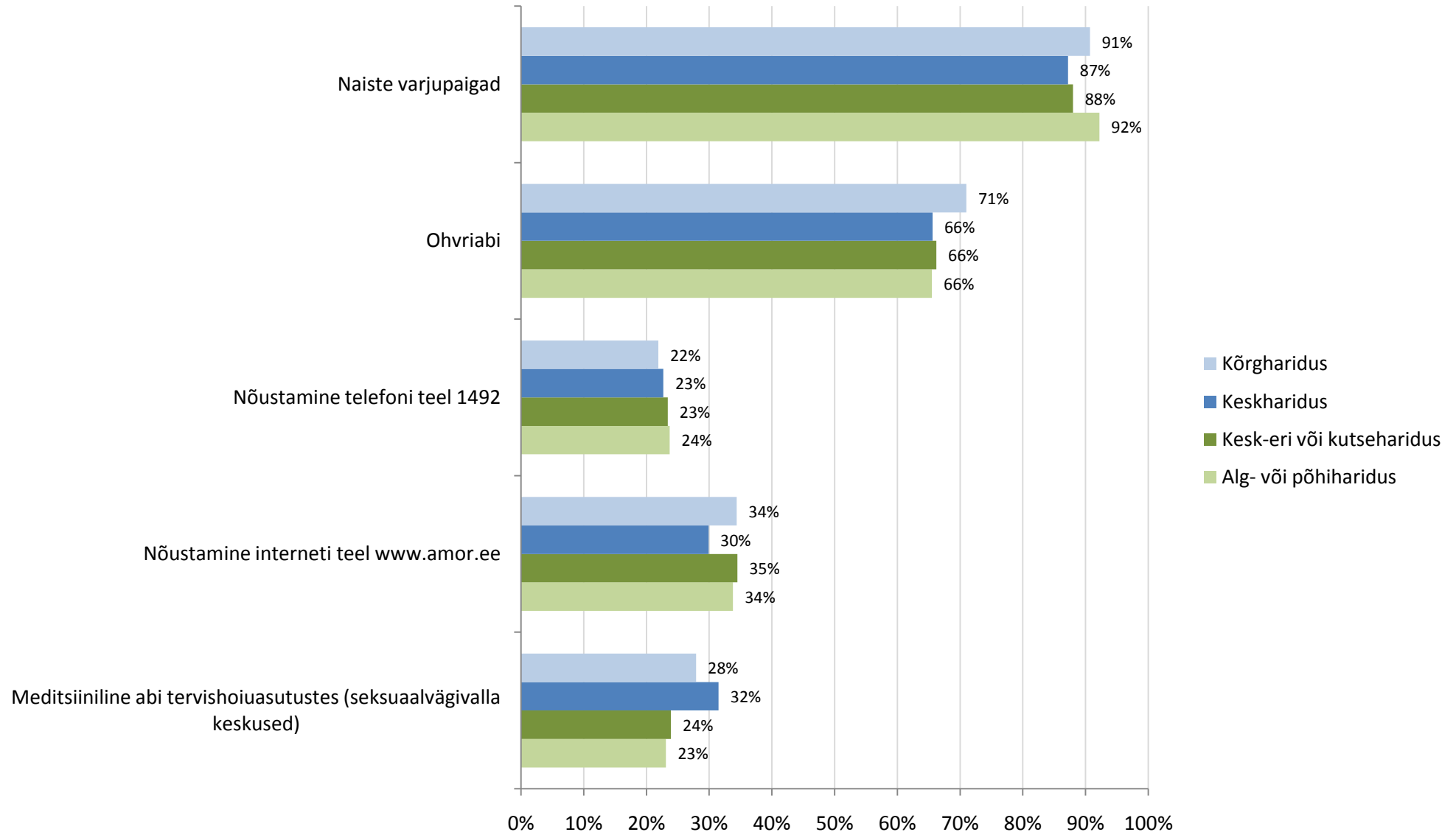
Vanuserühmade võrdlus(N=1000)

Missugustest abiteenustest seksuaalvägivalla ohvritele

Te olete kuulnud?

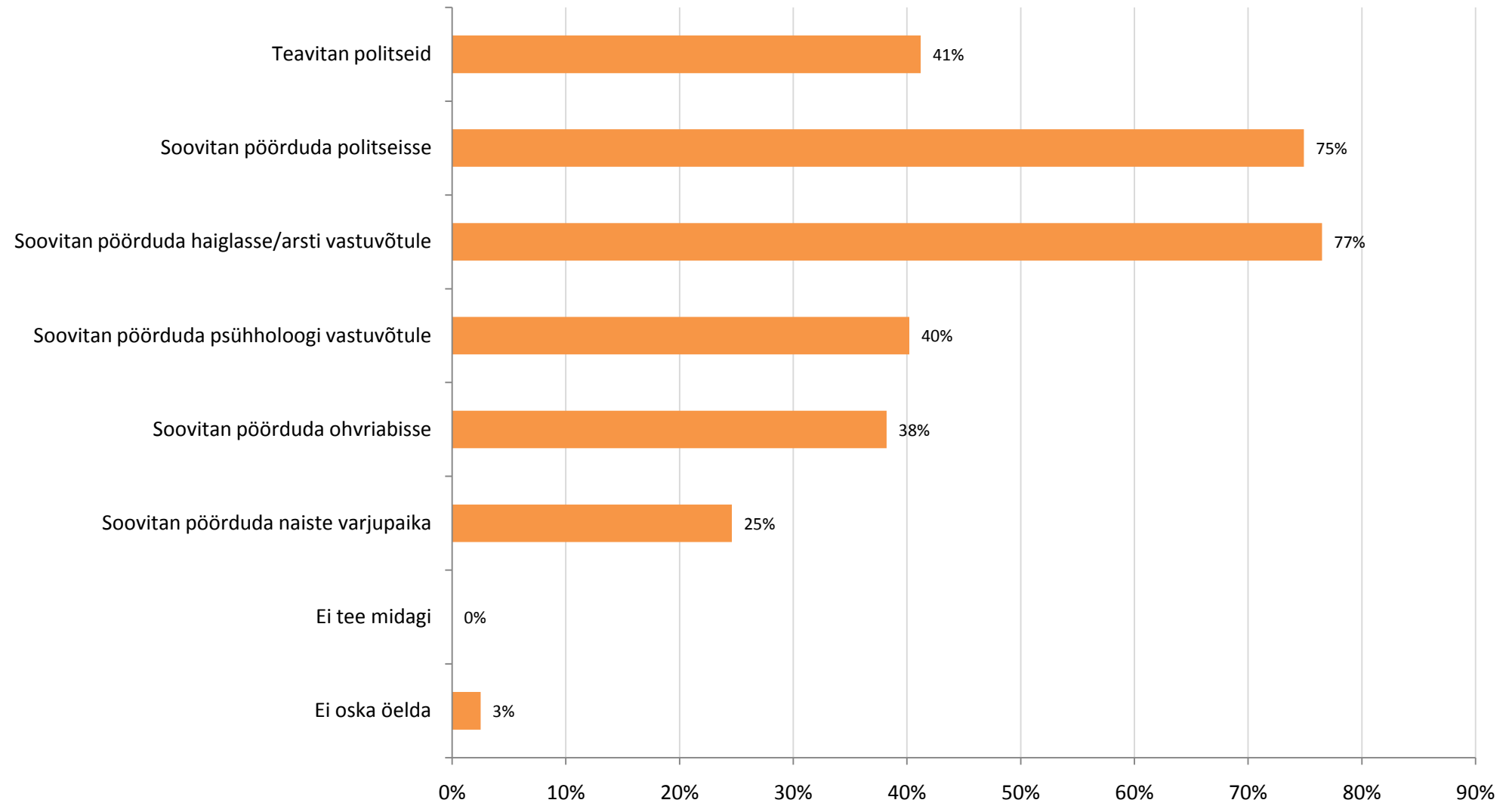
Haridusrühmade võrdlus(N=1000)

REAGEERIMINE
SEKSUAALVÄGIVALLA OHVRI
PÖÖRDUMISELE

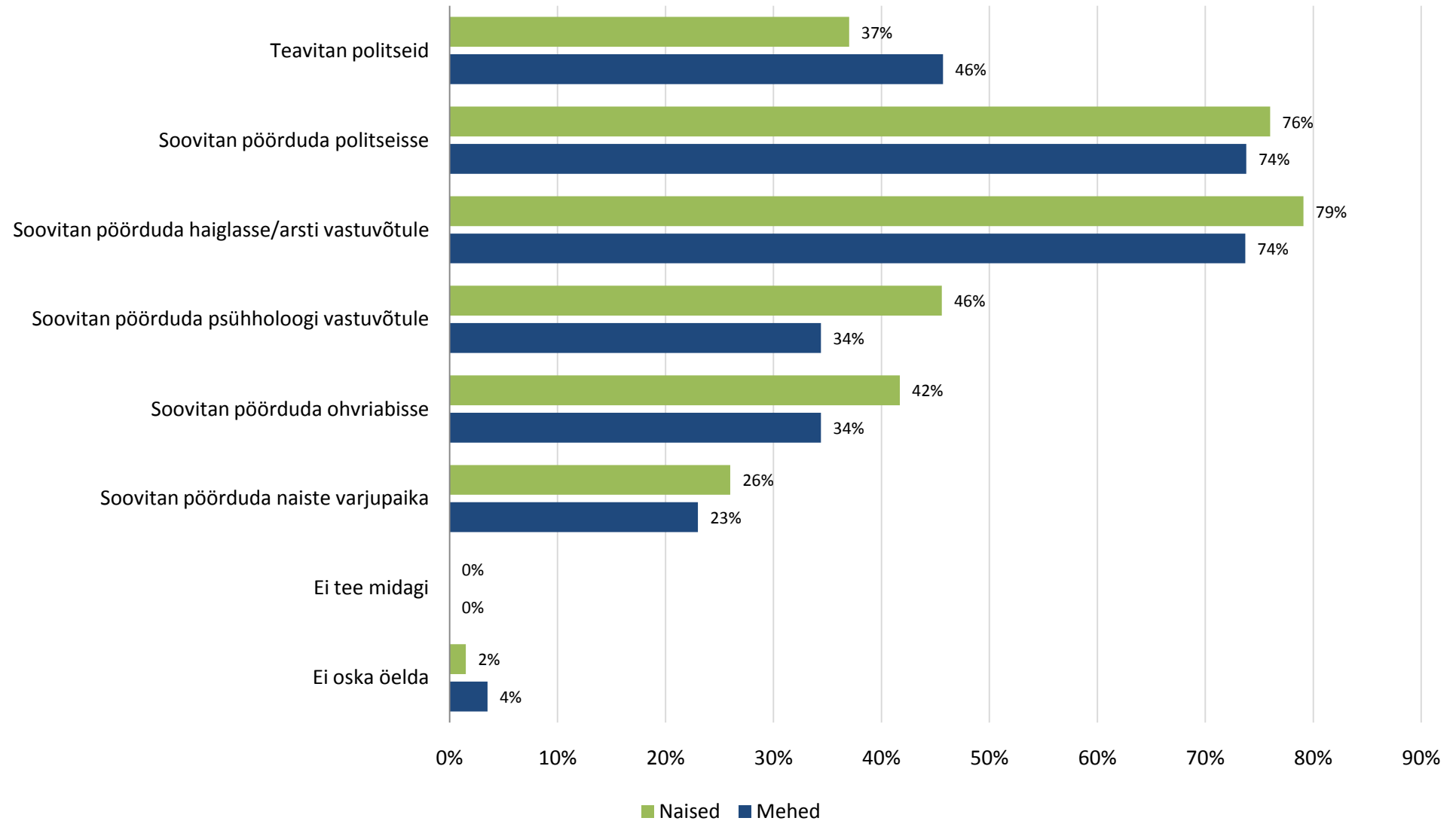
Kui Teie poole pöörduv keegi, kes on kogenud äsja seksuaalvägivalda, siis kuidas Te kõige tõenäolisemalt käituksite?

(N=1000)

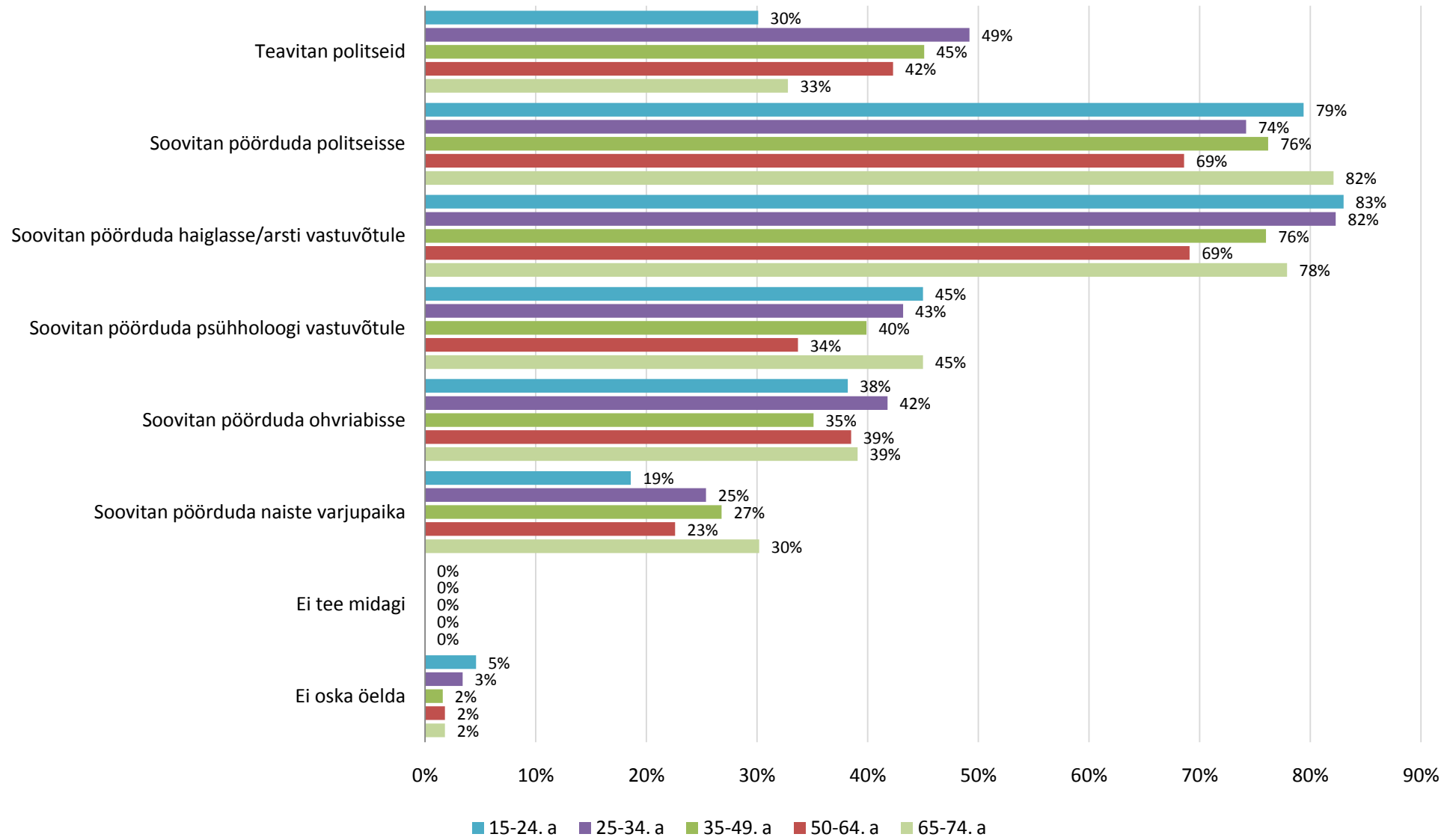
Kui Teie poole pöördub keegi, kes on kogenud äsja seksuaalvägivalda, siis kuidas Te kõige tõenäolisemalt käituksite?

Sooline võrdlus(N=1000)

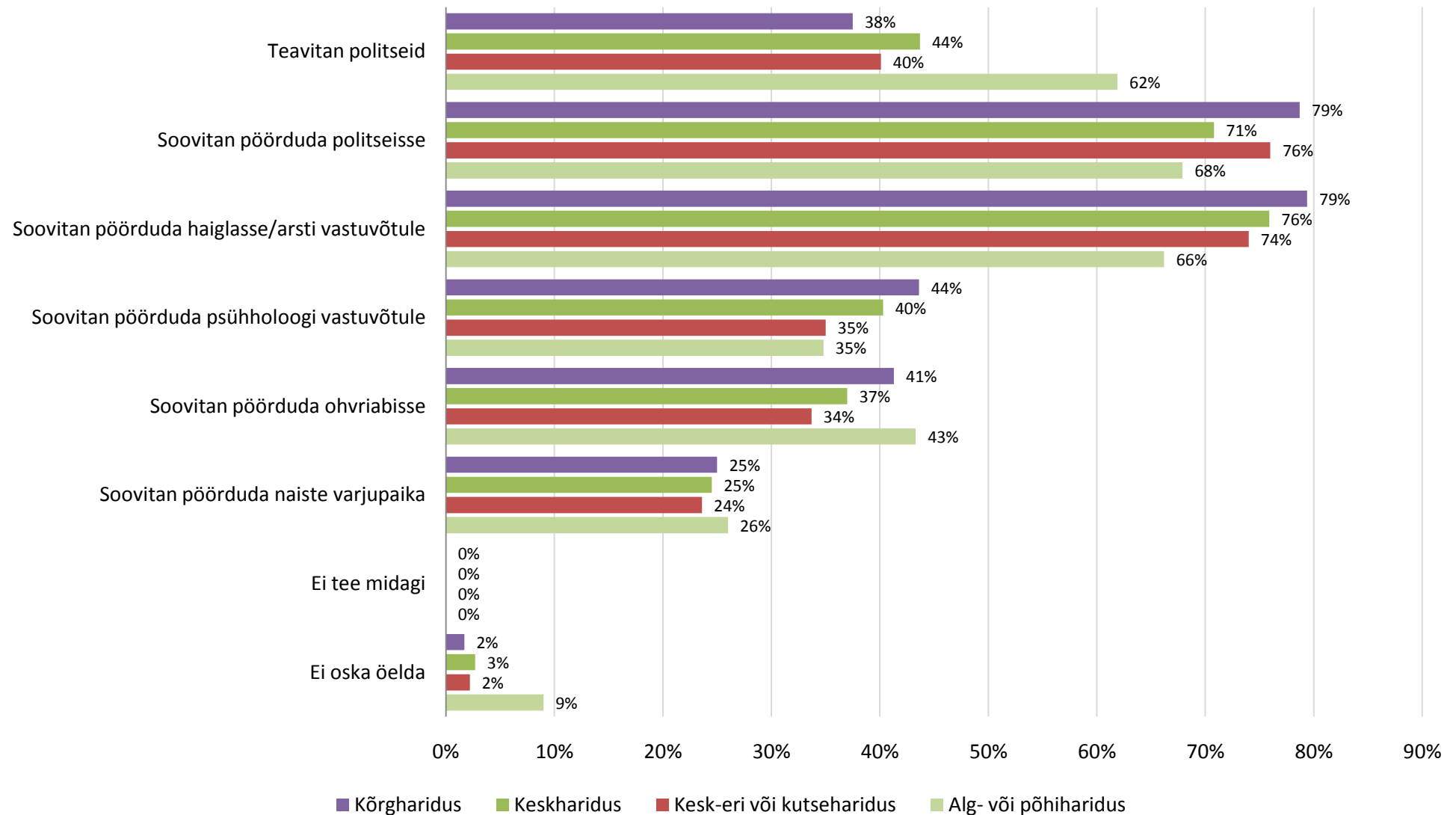
Kui Teie poole pöördub keegi, kes on kogenud äsja seksuaalvägivalda, siis kuidas Te kõige tõenäolisemalt käituksite?

Vanuserühmade võrdlus(N=1000)

Kui Teie poole pöörduv keegi, kes on kogenud äsja seksuaalvägivalda, siis kuidas Te kõige tõenäolisemalt käituksite?

Haridusrühmade võrdlus(N=1000)

SOCIO
uuringukeskus

socio@socio.ee
+372 56 911 907
www.socio.ee